

আশ্বেষণ

সপ্তম বছৰ ■ তৃতীয় সংখ্যা ■ অক্টোবৰ, ২০২০

ছাৰাহ গিলবার্ট

হেৰাই যাব শনিগ্ৰহৰ আঙঠি

য'ত সময় থমকি ৰয়

যত সময় থমকি বয়

জাভেদ কবিম

স্টীভ চেন

চাদ হার্লি

সারিত্রী বাঈ ফুলে

অন্বেষণ

সপ্তম বছৰ, তৃতীয় সংখ্যা, অক্টোবৰ ২০২০ চন

অন্বেষণ, অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-

সামাজিক ন্যাসৰদ্বাৰা প্ৰকাশিত সাধাৰণ জ্ঞান-ভিত্তিক এখন মাহেকীয়া আলোচনী

ANWESHAN, A Monthly inhouse journal of Assam Jatiya Bidyalay,

Published by Assam Jatiya Bidyalay Educational and Socio-Economic Trust

Email : assamjatiyabidyalay@gmail.com

Website : assamjatiyabidyalay.com

সূচীপত্ৰ

২ ছাৰাহ গিলবাৰ্ট	২২ মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ
■ ডাঃ নাৰায়ণ শৰ্মা	■ ববীন্দ্ৰ বৰ্মন
৬ দেশ-বিদেশৰ খবৰ	২৩ ভাৰতৰ প্ৰথম মহিলা শিক্ষক
■ জয়ন্ত ডেকা	■ দোলন বৰা
৯ খবৰৰ লেছেৰি বোটলা	২৪ কুইজ
■ জয়ন্ত ডেকা	■ সীমান্ত কলিতা
১০ য'ত সময় থমকি ৰয়	২৫ তৰা
■ বিনয় বিকাশ গগৈ	■ জিৰি বৰ্মন
১১ Did You Know	২৬ ইউ-টিউব
■ Bhaktimala Saikia	■ অপৰ্ণা দেৱী
১২ Stories from Shakespeare's Plays	২৭ ছাচপেণ্ডেড কফি
'As You Like It'	■ মানসী বৰুৱা
■ Dr. Pritam Priya Goswami	২৮ হেৰাই যাব শনিগ্ৰহৰ আঙঠি
১৩ চতুৰ্থৰপৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ	■ মহানন্দ শৰ্মা
বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা	৩০ শিক্ষক দিৱস
১৯ চুড'কু	■ অভিজিত শৰ্মা বৰুৱা
২০ বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া	
■ প্ৰীতিলতা পাটগিৰি	

সম্পাদক : ডাঃ নাৰায়ণ শৰ্মা (অবৈতনিক)

সহযোগী সম্পাদক : পংকজ দত্ত

উপ-সম্পাদক : কুশল গোস্বামী, ড° লিপিমণি দত্ত,
দীপক কোচ

ব্যৱস্থাপনা : দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৰী

বেটুপাত : কুঞ্জৰ দাস

আলোকচিত্ৰ : প্ৰকাশ দত্ত

ডিটিপি : প্ৰশান্ত বৰঠাকুৰ

মূল্য : বিছ টকা

অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যাসৰ হৈ দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৰীৰদ্বাৰা প্ৰকাশিত,
অজাবি ন্যাসৰ ছপাশাল, অসম জাতীয় বিদ্যালয় চৌহদ, নুনমাটি, গুৱাহাটী-৭৮১০২০ত প্ৰণৱ শৰ্মাৰদ্বাৰা মুদ্ৰিত।

ছাৰাহ গিলবাৰ্ট

❖ ডা° নাৰায়ণ শৰ্মা

(এই লেখাটো 'অসমীয়া প্ৰতিদিন' কাকতত ২৪ জুলাই, ২০২০ তাৰিখে প্ৰকাশ পাইছিল। লেখাটো শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে উপযোগী হ'ব বুলি ভাবি ইয়াত পুনৰ ছপা কৰা হৈছে।)

মহিলাগৰাকী তিনিটি সন্তানৰ মাতৃ। তিনিটি সন্তান মানে তিনিজনী কন্যা সন্তান। জন্ম একে সময়তেই। অৰ্থাৎ ত্ৰিক বা ট্ৰিপলেট (triplet)। নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ আগতেই জন্ম লাভ কৰিছিল কম ওজনৰ অপৰিপক্ব শিশুকেইটিয়ে। শিশুকেইটি এতিয়া একৈশ বছৰীয়া গাভৰু হ'ল। মহিলাগৰাকীৰ বৰ্তমান বয়স ৫৮ বছৰ। সম্প্ৰতি দিন-ৰাতি একাকাল কৰি এক সপোন দিঠক কৰাৰ সংকল্পত তেওঁ উজাৰি দিছে নিজৰ সমস্ত শক্তি, সামৰ্থ্য আৰু পৰিশ্ৰম। হাঁহিমুখে আঁতৰাই থৈছে নিজৰ ব্যক্তিগত তথা পাৰিবাৰিক সুখ-স্বাচ্ছন্দ্য, আমোদ-প্ৰমোদ।

দিনটো তেওঁৰ আৰম্ভ হয় সূৰ্যোদয়ৰ পূৰ্বেই ৪ বজাত। ঘৰতেই গৱেষণাৰ লগত জড়িত তথ্য-পাতি, কাগজ-পত্ৰৰ কাম যথাসম্ভৱ চিজিল লগাই ৰাতিপুৱা হাজিৰ হয়গৈ নিজৰ কৰ্ম-তীৰ্থ গৱেষণাগাৰটোত। যায় চাইকেল চলাই।

সম্প্ৰতি সমগ্ৰ বিশ্বৰ বিজ্ঞান তথা বৌদ্ধিক মহলত সৰ্বাধিক চৰ্চিত এই মহিলাগৰাকীৰ নাম ছাৰাহ গিলবাৰ্ট (Sarah Gilbert)। ইংলণ্ডৰ অক্সফ'ৰ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত জেনাৰ ইনষ্টিটিউটৰ অধ্যাপক গিলবাৰ্টৰ নেতৃত্বত ২৫০ জনীয়া গৱেষকৰ দল এটিয়ে যোৱা ৬-৭ মাহ ধৰি অহৰ্নিশে ব্যস্ত হৈ পৰিছে কৰ'ণা ভাইৰাছ প্ৰতিৰোধী ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰাৰ উদ্দেশ্যে। এই বছৰৰে

১০ জানুৱাৰী তাৰিখে চীনৰ বিজ্ঞানীসকলে ক'ভিড-১৯ সৃষ্টিকাৰী ভাইৰাছ SARS-CoV-2ৰ জেনেটিক বিন্যাস প্ৰকাশ কৰে। তাৰ পিছ মুহূৰ্তৰ পৰাই গিলবাৰ্টৰ নেতৃত্বত এই গৱেষক তথা তেওঁলোকৰ সহায়কৰ দলটো জঁপিয়াই পৰে ক'ভিড প্ৰতিৰোধী ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰাৰ মৰণপণ সংগ্ৰামত। সেই সময়ৰ পৰাই গিলবাৰ্টৰ কৰ্মদিন আৰম্ভ হৈ গৈছে ধলপুৰা ৪ বজাৰ

পৰা।

এইটো সৰ্বজনবিদিত যে ক'ভিডৰ বিৰুদ্ধে ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰাৰ মহাৰণখনত অকল গিলবাৰ্টেই নহয়, ভাৰতবৰ্ষকে ধৰি সমগ্ৰ পৃথিৱীৰ প্ৰান্তে প্ৰান্তে হাজাৰ হাজাৰ বিজ্ঞানীয়ে বিনিদ্র বজনী পাৰ কৰিছে মানৱ জাতিক এই মহাব্যাধিৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰাৰ পণ লৈ। সকলোৰে কষ্ট, ত্যাগ, পৰিশ্ৰমৰ মূল্য সমানেই। ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰাৰ মহাৰণখনৰ সমানেই আনখন মহাৰণ হৈছে বিশ্বৰ কোটিৰ ঘৰত আক্ৰান্ত ক'ভিড ৰোগীৰ জীৱন ৰক্ষা কৰাৰ মহাৰণ—য'ত নিজৰ জীৱনকো তুচ্ছ কৰি আত্মোৎসৰ্গ কৰিছে চিকিৎসক, চিকিৎসা-কৰ্মী, আৰক্ষী, চাফাই কৰ্মচাৰী, বিভিন্ন ধৰণে জড়িত আন বিষয়া-কৰ্মচাৰী, স্বৈচ্ছাসেৱী ব্যক্তি, সংগঠন ইত্যাদিয়ে। এইখন মহাৰণত ইতিমধ্যে নিজৰ জীৱন পৰ্য্যন্ত আহুতি দিছে শ শ এনে চিকিৎসক তথা আন ব্যক্তিয়ে। মৃত্যু হৈছে লাখৰ হিচাপত ক'ভিড ৰোগীৰ।

বিশেষ নিবন্ধ

এনে সকলো দুৰ্ভাগ্যজনক মৃত্যুৰ বাবে ব্যথিত হৈও আৰু চিকিৎসা ক্ষেত্ৰৰ ব্যাপক যুঁজখনত জড়িত সকলোৰে প্ৰতি শ্ৰদ্ধা যাচিও ইয়াত বিশেষভাৱে উত্থাপন কৰা হৈছে ছাৰাহ গিলবাৰ্টৰ প্ৰসংগ। তেওঁৰ নামটো অতি সম্প্ৰতি আটাইতকৈ বেছি চৰ্চাৰ মাজলৈ অহাৰ কাৰণটোৱেই হৈছে অক্সফ'ৰ্ড ভেকচিনটোৰ শেহতীয়া অগ্ৰগতি আৰু সফলতাৰ সংবাদ। যোৱা কেইদিনত প্ৰকাশিত অক্সফ'ৰ্ড ভেকচিনৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰীক্ষাবোৰৰ সফলতাৰ বাতৰিয়ে ক'ভিড বিশ্ব মহামাৰীত আতংকিত পৃথিৱীৰ উদ্ভিন্ন মানুহৰ মুখলৈ পানী আনিছে। হতাশা, অনিশ্চয়তা আৰু দুৰ্ভাৱনাৰে ভাৰাক্ৰান্ত লাখ লাখ লোকৰ দেহ-মনত আশাৰ সঞ্গৰ কৰিছে। ক'ভিড প্ৰতিৰোধী ভেকচিনটোৱেই যেন এই সময়ত মানুহৰ সঞ্জীৱনী সুখা হিচাপে চিহ্নিত হৈছে। বিশ্বৰ স্বাস্থ্য, অৰ্থনীতি, সমাজ, সংস্কৃতি, শিক্ষাকে ধৰি সকলো দিশ একপ্ৰকাৰ থানবান কৰি পেলোৱা ক'ভিড-১৯ প্ৰতিৰোধী সম্ভাৱ্য ভেকচিনটো বা ভেকচিনবোৰ সেইবাবেই মানৱ জাতিৰ ত্ৰাণকৰ্তা হিচাপে বিবেচিত হৈছে। ক'ভিডৰ ভেকচিনটোক কিছুমানে 'মানৱজাতিৰ কেৱল ত্ৰাণকৰ্তাই নহয়, চিকিৎসা বিজ্ঞানৰো এক অন্যতম বৃহৎ সফলতা' হিচাপে বিবেচিত হ'ব বুলি মন্তব্য কৰিছে।

বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশত ক'ভিড প্ৰতিৰোধী ভেকচিনৰ প্ৰস্তুতি বিভিন্ন পৰ্যায়ত আছে। কিন্তু এনে প্ৰস্তুতিৰ দৌৰত এই সময়ত সবাতোকৈ আগত দৌৰি আছে গিলবাৰ্ট নেতৃত্বাধীন ভেকচিনৰ প্ৰস্তুতি। ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে চলোৱা প্ৰাৰম্ভিক পৰীক্ষাবোৰৰ বিভিন্ন পৰ্যায়বোৰৰ অন্তিম বা তৃতীয় পৰ্যায়ত প্ৰথমে প্ৰৱেশ কৰিছে অক্সফ'ৰ্ডৰ ভেকচিনটোৱে। ব্ৰিটেইন, ব্ৰাজিল আৰু দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ দহ হাজাৰতকৈও অধিক স্বেচ্ছাসেৱী ব্যক্তিৰ শৰীৰত এই ভেকচিনটো প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। আন এক তৃতীয় পৰ্যায়ৰ পৰীক্ষাও অহা সপ্তাহৰ পৰা আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ত্ৰিশ হাজাৰ লোকৰ শৰীৰত এই ভেকচিনটো প্ৰয়োগ কৰি আৰম্ভ কৰা হ'ব। উল্লেখযোগ্য যে তৃতীয় পৰ্যায়ৰ পৰীক্ষাৰ ফলাফলবোৰ

আগষ্ট মাহৰ শেষৰ ভাগতহে প্ৰকাশ পাব। কিন্তু এতিয়ালৈকে প্ৰকাশিত অক্সফ'ৰ্ড ভেকচিনটোৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ৰ ফলাফলক লৈ গৱেষকসকল ইমানেই আশ্বস্ত আৰু আত্মবিশ্বাসী যে জনসাধাৰণৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে ভেকচিনৰ উৎপাদন ইতিমধ্যে আৰম্ভ কৰি দিয়া হৈছে। অক্সফ'ৰ্ড ভেকচিনৰ উৎপাদন আৰু বিতৰণৰ দায়িত্ব লোৱা এষ্ট্ৰা-জেনেকা (Astra-Zeneca) নামৰ ব্ৰিটিছ-ছুইডিচ ঔষধ কোম্পানীটোৱে বিশ্বৰ কেইবাখনো দেশত ভেকচিনটোৰ উৎপাদনৰ বাবে চুক্তি স্বাক্ষৰ কৰিছে। আশাৰ বিষয় এয়ে যে ভাৰতবৰ্ষৰ পুণেত অৱস্থিত 'চেৰাম ইনষ্টিটিউট অব ইণ্ডিয়া' নামৰ পৃথিৱীৰ সৰ্ববৃহৎ ভেকচিন উৎপাদনকাৰী ভাৰতীয় প্ৰতিষ্ঠানটোৰ লগতো এষ্ট্ৰা-জেনেকাই এক বিলিয়ন (১০০ কোটি) ডোজ ভেকচিন উৎপাদন কৰাৰ বাবে চুক্তি সম্পাদন কৰিছে। আগষ্ট মাহৰ পৰা ভাৰততো এনে উৎপাদনৰ কাম আৰম্ভ কৰি কেইবা হাজাৰ লোকৰ ওপৰত তৃতীয় পৰ্যায়ৰ পৰীক্ষা আৰম্ভ কৰাৰ পৰিকল্পনা লোৱা হৈছে।

এনে পটভূমিত ছাৰাহ গিলবাৰ্ট এতিয়া সৰ্বত্ৰ চৰ্চিত, সৰ্বত্ৰ সমাদৃত এক নাম হৈ পৰিছে। তেওঁক বহুতেই আখ্যা দিছে 'মহানায়ক' (Superhero) হিচাপে। এনে 'মহানায়ক'ৰ স্থলাভিষিক্ত কৰিব খোজাৰ কাৰণসমূহৰ ভিতৰত জড়িত হৈ আছে এই লেখাৰ আৰম্ভণিতেই উল্লেখ কৰা তেওঁৰ ত্ৰিক কন্যা সন্তান তিনিজনীৰ প্ৰসংগও। ভেকচিনৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰীক্ষাবোৰ কৰা হয় জন্তুৰ ওপৰত আৰু তাৰ পিছত পৰ্যায়ক্ৰমে মানৱ দেহত। ভেকচিনটো প্ৰয়োগ কৰিলে হ'ব পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ পাৰ্শ্ব-ক্ৰিয়া, ইয়াৰ ৰোগ প্ৰতিৰোধী ক্ষমতা বা ইমিউনিটী, তেনে প্ৰতিৰোধী ক্ষমতাৰ স্থায়িত্ব আদি বিভিন্ন দিশ পৰ্যায়ক্ৰমে অধ্যয়ন কৰা হয়। এই ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ বিপদজনক দিশটো হৈছে পাৰ্শ্ব-ক্ৰিয়াৰ কথাটো। এক নতুন, অচিন দ্ৰব্য মানুহৰ শৰীৰত সুমুৱাই দিয়াৰ লগে লগে মুহূৰ্ততে দেখা দিব পাৰে গুৰুতৰ পাৰ্শ্ব-ক্ৰিয়া যাৰ অন্তিম পৰিণতি হ'ব পাৰে মৃত্যু পৰ্য্যন্ত। সেইবাবেই এনে পৰীক্ষা কৰা হয় একমাত্ৰ স্বেচ্ছাই

বিশেষ নিবন্ধ

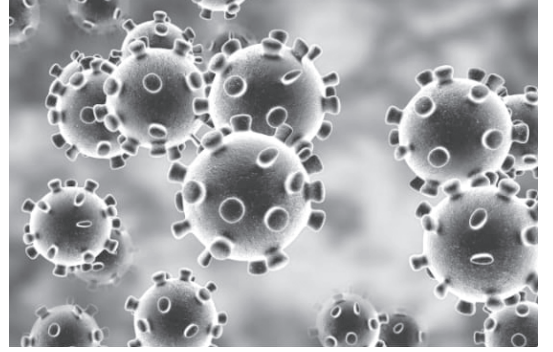
আগবাটি অহা ব্যক্তি বা ভলিউণ্টাৰৰ শৰীৰতহে। গিলবাৰ্টে এই বছৰৰ জানুৱাৰী মাহত ক'ভিড প্ৰতিৰোধী ভেকচিন প্ৰস্তুতিৰ কাম আৰম্ভ কৰাৰ লগে লগে ভলিউণ্টাৰ হিচাপে আগবাটি আহিল। তেওঁৰ তিনিগৰাকী ২১ বছৰীয়া সন্তান। তেওঁলোকৰ শৰীৰতো গিলবাৰ্টে আনন্দেৰে প্ৰয়োগ কৰিলে পৰীক্ষাৰ পৰ্যায়ত থকা ক'ভিড ভেকচিন—যাৰ পাৰ্শ্ব-ক্ৰিয়া কি ধৰণৰ হ'ব পাৰে সেই সম্পৰ্কে গিলবাৰ্ট নিজেও নিশ্চিত নাছিল। তেওঁৰ কন্যা তিনিজনীয়েও নিজ মাতৃৰ এক মহৎ আৰু যুগান্তকাৰী যাত্ৰাৰ সহযাত্ৰী হ'ল সমান আনন্দ আৰু উৎসাহেৰেই।

সাধাৰণতে একোটা ভেকচিন প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজন হয় এটা-দুটা দশকৰ। কিন্তু এক অসম্ভৱক সম্ভৱ কৰি মাত্ৰ চাৰিমাহ সময়তেই গিলবাৰ্টৰ নেতৃত্বত গৱেষকসকলে ক'ভিড ভেকচিনৰ সাফল্যৰ প্ৰায় চূড়ান্ত পৰ্যায়ত উপনীত হৈছে। এয়া সাঁচাকৈয়ে বিস্ময়কৰ।

অৱশ্যে ছাৰাহ গিলবাৰ্টৰ বাবে এই প্ৰত্যাহ্বান চাগে বিস্ময়কৰ নাছিল। তেওঁৰ বাবে এয়া আছিল এক সুৰ্ণ সুযোগ, নিজৰ প্ৰতিভা আৰু সুদীৰ্ঘ দিনৰ গৱেষণালব্ধ অভিজ্ঞতাক সাৰথি কৰি মানৱ সভ্যতাক চৰম ভেঙুচালি কৰা ক'ভিডৰ প্ৰত্যাহ্বান গ্ৰহণ কৰি তাক পৰাস্ত কৰা।

২০১৪ চনত পশ্চিম আফ্ৰিকাত হোৱা ইব'লা মহামাৰীৰ সময়তো ছাৰাহ গিলবাৰ্ট কৰ্মৰত আছিল অক্সফ'ৰ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ জেনাৰ ইনষ্টিটিউটত। ইব'লাৰ বিৰুদ্ধে ভেকচিন প্ৰস্তুতিৰ বাবে প্ৰথম পৰীক্ষাবোৰো কৰা হৈছিল এই জেনাৰ ইনষ্টিটিউটতেই। বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাই চাগে' সেই সময়তে সঠিকভাৱেই চিনাক্ত কৰিছিল গিলবাৰ্টক। ভৱিষ্যতে হ'ব পৰা যিকোনো অজানা, অচিন কোনো বীজাণুৰ আক্ৰমণক ক্ষিপ্ৰতাৰে মোকাবিলা কৰিবলৈ এক আঁচনি সাজু কৰিবলৈ বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাই তেওঁক দায়িত্ব অপৰ্ণ কৰিছিল। তেনে অচিন, অজানা ভৱিষ্যতৰ সম্ভাৱ্য ৰোগবিধৰ নাম দিয়া হৈছিল Disease-X। আজিৰ ক'ভিড-১৯কেই আমি

এতিয়া ক'ব পাৰোঁ Disease-X বুলি—যাৰ বাবে কিছু প্ৰাৰম্ভিক প্ৰস্তুতিৰে সাজু হৈ আছিল ছাৰাহ গিলবাৰ্ট। গিলবাৰ্টে ইতিমধ্যে কিছু বছৰ আগতে হৈ যোৱা মাৰ্চ (MERS) নামৰ মহামাৰীৰ গৱেষণা কৰিও কিছু আগবাটি আছিল। মাৰ্চ আৰু ক'ভিড-১৯ সৃষ্টিকাৰী

ভাইৰাছ দুবিধৰ মূল পৰিয়ালটো হৈছে কৰ'ণা ভাইৰাছ। সেইবাবে মাৰ্চৰ গৱেষণাইও গিলবাৰ্টক কিছু কৌশল আৰু তথ্যৰে সুসজ্জিত কৰি ৰাখিছিল।

এক সংগীত শিল্পীৰ পৰিয়ালৰ পৰা অহা গিলবাৰ্ট স্কুলীয়া দিনৰ পৰাই জীৱ-বিজ্ঞানৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত আছিল। তেওঁৰ তিনিজনী কন্যাও বৰ্তমান জৈৱ-ৰসায়নৰ ছাত্ৰী। সৰুৰে পৰাই গিলবাৰ্ট আছিল 'শান্ত প্ৰকৃতিৰ', 'কঠোৰ পৰিশ্ৰমী' আৰু এগৰাকী 'বুদ্ধিমতী' ছোৱালী।

বৰ্তমান বৈজ্ঞানিক গৱেষণাৰ জগতখনত অন্যতম নয়নৰ মণি হৈ পৰা ছাৰাহ গিলবাৰ্ট কিন্তু এতিয়াও একেই নম্ৰতা আৰু বিনয়ৰ প্ৰতিভা হৈ আছে। অতি স্বাভাৱিকভাৱে তেওঁলৈ আহিবলৈ ধৰা প্ৰশংসা আৰু অভিনন্দনক লৈ তেওঁ মুঠেও ব্যস্ত নহয়। বৰঞ্চ সেইবোৰ তেওঁ এৰাই চলিছে সময়ৰ অপচয় হোৱাৰ ভয়ত। তেওঁ কৈছে—“মই যিটো কৰিবলগীয়া কাম, সেইটোহে মাথোঁ কৰি গৈছোঁ; কামটো হৈছে এটা কাৰ্য্যকৰী ভেকচিনৰ প্ৰস্তুতি।”

ক'ভিড প্ৰতিৰোধী ভেকচিনৰ প্ৰস্তুতিত ছাৰাহ গিলবাৰ্টৰ এই প্ৰাথমিক সফলতা বা দেশে দেশে চলি

বিশেষ নিবন্ধ

থকা একে ধৰণৰ গৱেষণাই আশাৰ বতৰা কঢ়িয়াই আনিছে। কিন্তু, এই মুহূৰ্তত খাটাংকৈ ক'ব পৰা হোৱা নাই কেতিয়াৰ পৰা সৰ্বসাধাৰণৰ বাবে ক'ভিড ভেকচিন সাৰ্বজনীনভাৱে প্ৰয়োগ কৰা সম্ভৱপৰ হৈ উঠিব। এক “আৰ্থিক ৰিস্ক বা অনিশ্চয়তা” (financial risk) লৈ ভেকচিনৰ উৎপাদনো আৰম্ভ কৰি দিয়া হৈছে। ‘ৰিস্ক’ বুলি এই কাৰণেই কোৱা হৈছে যে যুক্তিৰ খাতিৰতো যদি ধৰি লোৱা হয় যে ভেকচিনটোৰ অন্তিম পৰ্যায়ৰ পৰীক্ষা কিবা কাৰণত বিফল হয়, তেন্তে কোম্পানীবোৰে উৎপাদনৰ বাবে বিনিয়োগ কৰা হাজাৰ-কোটি টকা পানীত পৰিব। কিন্তু তেনে এটি দুৰ্ভৱনাৰ আশংকা নাই বুলি প্ৰায় নিশ্চিত হৈয়েই হয়তো কোম্পানীটোৱে উৎপাদনৰ কাম আৰম্ভ কৰি দিছে। মানুহৰ দেহত প্ৰতিষেধক হিচাপে নিয়মীয়াকৈ প্ৰয়োগ আৰম্ভ কৰাৰ আগতে সংশ্লিষ্ট বিভিন্ন অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানৰ অনুমোদন আহিব লাগিব। অক্সফ'ৰ্ডৰ বিজ্ঞানীসকলেই এই বছৰৰ ডিছেম্বৰ মাহৰ আগতে সাৰ্বজনীন ৰূপত সকলোকে ভেকচিনবিধ দিব পৰাৰ আশা কৰা নাই। স্বয়ং ছাৰাহ গিলবাৰ্টেই ইমানখিনি অগ্ৰগতিৰ পিছতো

কৈছে যে—তেওঁলোকে প্ৰস্তুত কৰা ভেকচিনটোৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ শতকৰা আশী শতাংশ আত্মবিশ্বাসী। বি বি চিৰ লগত হোৱা এটা সাক্ষাৎকাৰত তেওঁ কৈছে— “ভেকচিনটোৰ সম্ভাৱনা যথেষ্ট ভাল, কিন্তু স্পষ্টভাৱে ক'বলৈ হ'লে সম্পূৰ্ণ নিশ্চিত নহয়। [The prospects (of the vaccine) are very good, but it is clearly not completely certain]”। বিশ্ব-স্বাস্থ্য সংস্থাৰ মুখপাত্ৰৰ মতেও ২০২১ চনৰ আগছোৱাৰ আগতে সৰ্বসাধাৰণৰ বাবে ভেকচিন সাজু হোৱাৰ আশা কম।

উল্লিখিত সতৰ্কবাণীবোৰ যথেষ্ট গুৰুত্বপূৰ্ণ। চূড়ান্ত ফলাফলবোৰ নোলোৱালৈকে বিজ্ঞানী এগৰাকীয়ে ১০০ শতাংশ সফলতাৰ দাবী স্বাভাৱিকতেই নকৰে বা কৰিব নোৱাৰে। তথাপি, ক'ভিড ভেকচিনৰ প্ৰস্তুতিৰ ক্ষেত্ৰত এতিয়ালৈকে হোৱা অগ্ৰগতি সাঁচাকৈয়ে বিস্ময়কৰ আৰু গভীৰভাৱে আশাপ্ৰদ। কিন্তু ভেকচিনটো নিজৰ শৰীৰত নোলোৱালৈকে ক'ভিডৰ পৰা বাচি থাকিবলৈ আমি কঠোৰভাৱে গ্ৰহণ কৰি যাবলগীয়া ব্যৱস্থাবোৰ হ'ল— শাৰীৰিক দূৰত্ব, মাস্ক, হাত ধোৱা আৰু সমাৱেশৰ পৰা আঁতৰি থকা—যাক আখ্যা দিব পাৰি ‘সামাজিক ভেকচিন’ বুলি। অক্সফ'ৰ্ড ভেকচিনৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়বোৰো যদি ভবা ধৰণেৰেই সফল হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত একবিংশ শতিকাৰ চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ইতিহাসত ছাৰাহ গিলবাৰ্ট হৈ ৰ'ব এক নমস্য নাম আৰু ভৱিষ্যতৰ অনুপ্ৰেৰণা। ❖

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ (মাৰ্চ)

- ১। উইলহেল্ম কনৰাড ৰণ্টজেন
- ২। ডা° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ ‘ছুইজাৰলেণ্ড ভ্ৰমণ’ (১৯৪৮)।
- ৩। স্মৃতিৰ পৰশ
- ৪। মোজাৰ্ট। সম্পূৰ্ণ নাম উল্ফগেং আমাভিউছ মোজাৰ্ট।
- ৫। ডেভিছ কাপ। ❖

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

যোৱা ০২ অক্টোবৰ, ২০২০ তাৰিখ শুকুৰবাৰে অসম জাতীয় বিদ্যালয় পৰিয়ালৰ অন্যতম সদস্য সঞ্জীৱ বড়োৰ দেহাৱসান ঘটে। তেওঁৰ জন্ম হৈছিল বাক্সা জিলাৰ ঠালকুছি গাঁৱত ১৯৮৩ চনত। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম নৰেন বড়ো আৰু মাতৃৰ নাম কণিকা বড়ো। ঠালকুছি বাপুজী বিদ্যাপীঠ হাইস্কুলত স্কুলীয়া শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা সঞ্জীৱ বড়ো আছিল অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ এগৰাকী নিষ্ঠাবান কৰ্মচাৰী। বিদ্যালয়ত চতুৰ্থ বৰ্গৰ এগৰাকী কৰ্মচাৰী হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱা বড়ো আছিল বিদ্যালয়খনৰ এক অপৰিহাৰ্য অংশস্বৰূপ। যোৱা প্ৰায় এমাহ ধৰি তেওঁ এক জটিল ৰোগত আক্ৰান্ত হৈ গুৱাহাটীৰ হেল্থ চিটি হাস্পাতালত চিকিৎসাধীন হৈ আছিল। সদা হাস্যমুখী বড়োৱে মৃত্যুৰ সময়ত তেওঁৰ পিতৃ-মাতৃ, ককায়েক-বৌৱেক, দুজন ভায়েক আৰু এগৰাকী ভতিজাকক এৰি থৈ যায়। বিদ্যালয় পৰিয়ালে সঞ্জীৱ বড়োৰ মৃত্যুত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে বিদ্যালয়লৈ আগবঢ়োৱা সেৱাৰ বাবে কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰিছে।

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

কৃষি বিল, ২০২০ত ৰাষ্ট্ৰপতিৰ অনুমোদন

কৃষি সম্পৰ্কীয় তিনিখন বিল—(১) কৃষকৰ উৎপাদন আৰু বেপাৰ-বাণিজ্য বৃদ্ধিকৰণ বিল, ২০২০ (২) কৃষকৰ সুৰক্ষা আৰু শক্তিশালীকৰণ আৰু উপযুক্ত নিশ্চিতকৰণ বিল, ২০২০ আৰু (৩) অত্যাবশ্যকীয় সামগ্ৰীৰ সংশোধনী বিল, ২০২০ ইতিমধ্যে লোকসভা আৰু ৰাজ্যসভাত গৃহীত হৈছিল আৰু ২৭ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে স্বাক্ষৰ কৰাৰ লগে লগে ই আইনত পৰিণত হ'ল। এই কৃষি বিলে ভাৰতৰ কৃষকসকলক নিজৰ উৎপাদিত ফচল বিক্ৰীৰ কাৰণে বৰ্তমান বাহাল থকা ব্যৱস্থাৰ উপৰি এটা বিকল্প সুযোগ দিব আৰু ইয়াৰ কাৰণে কোনো মাচুল বা কৰ দিব নালাগে। কৃষকসকলে প্ৰত্যক্ষভাৱে কোনো কৰ্প'ৰেট ছেক্টৰৰ লগত যোগাযোগ কৰি সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰিব পাৰিব। এই ক্ষেত্ৰত আন্তঃৰাজ্যিক বাধা নাই। চৰকাৰে আশা কৰিছে যে এই নতুন আইনৰ জৰিয়তে দেশৰ কৃষকসকলে ফচলৰ উচিত মূল্য পাব, মধ্যভোগী নোহোৱা হ'ব আৰু কৃষকসকলৰ আৰ্থিক অৱস্থা আৰু দেশৰ কৃষিক্ষেত্ৰত আমূল পৰিবৰ্তন আহিব। অৱশ্যে

এই আইনৰ বিৰুদ্ধে দেশৰ বিভিন্ন ঠাইত কৃষকসকলে প্ৰতিবাদ কৰিছে আৰু বৃহৎ ব্যৱসায়ী গোষ্ঠীৰ আগ্ৰাসনত দুৰ্বল খেতিয়কসকলৰ অৱস্থা অধিক শোচনীয় হ'ব পাৰে বুলি শংকা প্ৰকাশ কৰিছে।

প্ৰাক্তন ৰাষ্ট্ৰপতি প্ৰণৱ মুখাৰ্জীৰ দেহাৱসান

ভাৰতৰ প্ৰাক্তন ৰাষ্ট্ৰপতি, ভাৰতবন্ধু প্ৰণৱ মুখাৰ্জীৰ ৮৪ বছৰ বয়সত যোৱা ৩১ আগষ্টত পৰলোকপ্ৰাপ্তি হয়। ১৯৩৫ চনত ব্ৰিটিছৰ অধীনত থকা ভাৰতৰ পশ্চিমবংগত জন্মগ্ৰহণ কৰা মুখাৰ্জীয়ে কিছুদিন ধৰি বিদ্যাসাগৰ কলেজত অধ্যাপনা কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ সক্ৰিয় ৰাজনীতিত অংশগ্ৰহণ কৰি ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছত যোগদান কৰে। ১৯৭২ চনত তেওঁ প্ৰথমবাৰৰ বাবে ইন্দিৰা গান্ধী মন্ত্ৰী পৰিষদৰ সদস্য হৈছিল। এবাৰ লোকসভাৰ সদস্য আৰু পাঁচবাৰ ৰাজ্যসভাৰ সদস্য হোৱাৰ লগতে বিত্ত, প্ৰতিৰক্ষা, বৈদেশিক পৰিক্ৰমা আদি বহুকেইটা গুৰুত্বপূৰ্ণ দপ্তৰৰ

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হিচাপে তেওঁ সেৱা আগবঢ়াইছিল। প্ৰয়াত মুখাৰ্জী ২০০৬ চনৰপৰা ২০০৯ চনলৈ ভাৰতৰ বৈদেশিক মন্ত্ৰী আৰু ২০০৯ চনৰপৰা ২০১২ চনলৈ বিত্তমন্ত্ৰী হিচাপে অধিষ্ঠিত হৈছিল। ১৯৮২ চনৰপৰা ১৯৮৪ চনলৈ মুখাৰ্জী ভাৰতৰ বিত্তমন্ত্ৰী পদত অধিষ্ঠিত আছিল। অৱশ্যে ইন্দিৰা গান্ধীৰ মৃত্যুৰ পাছত তেওঁ কংগ্ৰেছৰ নেতৃত্বৰ লগত সংঘাত হোৱা কাৰণে দলত্যাগ কৰি ১৯৮৬ চনত ৰাষ্ট্ৰীয় সমাজবাদী কংগ্ৰেছ নামৰ এটা দল প্ৰতিষ্ঠা কৰে। তেওঁ পৰিয়ালতাত্ত্বিক নেতৃত্বৰ বিৰোধিতা কৰিছিল। ১৯৮৯ চনত এই দলটো আকৌ ৰাজীৱ গান্ধীৰ নেতৃত্বৰ ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছত চামিল হয়। অতি সোনকালেই তেওঁ নিজকে এজন প্ৰভাৱশালী, কৌশলী আৰু বিচক্ষণ নেতা হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ২০১২ চনত তেওঁ ভাৰতৰ ত্ৰয়োদশ ৰাষ্ট্ৰপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত হয় আৰু ২০১৭ চনলৈ সেই পদতে অধিষ্ঠিত থাকে। ২০১৯ চনত তেওঁক ভাৰতৰ সৰ্বোচ্চ অসামৰিক সন্মান ভাৰতৰত্ন প্ৰদান কৰা হয়।

নতুন শিক্ষানীতি, ২০২০ত কেন্দ্ৰীয় কেবিনেটৰ অনুমোদন

প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোডীৰ নেতৃত্বত কেন্দ্ৰীয় কেবিনেটে নতুন শিক্ষানীতি, ২০২০ত অনুমোদন জনায়। এই শিক্ষানীতিৰ জৰিয়তে বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় আৰু উচ্চ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আমূল পৰিবৰ্তন আনিব বিচৰা হৈছে। এই নতুন শিক্ষানীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্য কেইটামান হ'ল—

(ক) বিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ ১০ + ২ গঠনৰ সলনি ৫ + ৩ + ৩ + ৪ গাঁথনি। খ) বিদ্যালয় পৰ্যায়ত মাতৃভাষা আৰু স্থানীয় ভাষাত শিক্ষা প্ৰদান। গ) স্কুলীয়া পৰ্যায়ৰপৰাই বৃত্তিমুখী বা কৰ্মমুখী শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা। ঘ) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ৰুচি-অভিৰুচিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিভিন্ন নতুন নতুন বিষয় সংযোগ। ঙ) মুখস্থ বিদ্যা পৰিহাৰ কৰি সৃষ্টিশীলতা আৰু মৌলিক উপলব্ধিৰ ওপৰত গুৰুত্ব। (creativity, critical thinking and

emphasis on conceptual understanding)। (চ) ভাৰতীয় ঐতিহ্য, সংস্কৃতি, মূল্যবোধ, আদৰ্শ, গণতান্ত্ৰিক ভাবধাৰাৰ বিকাশ আৰু সন্মান। (ছ) আধুনিক বিশ্বৰ লগত ফেৰ মাৰিব পৰাকৈ বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ব্যৱহাৰ। (জ) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মানসিক চাপ হ্ৰাস কৰা। (ঝ) উন্নত আৰু উপযুক্ত শিক্ষা সকলো শিশুৰে এক অধিকাৰ হিচাপে বিবেচনা কৰা। (ঞ) সময়সাপেক্ষ মূল্যায়ন প্ৰক্ৰিয়া। (ট) শাৰীৰিক শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ, খেল-ধেমালিৰ সুব্যৱস্থা। (ঠ) এই শিক্ষানীতি কাৰ্যকৰী কৰাৰ কাৰণে জিডিপিৰপৰা ৬% খৰচ কৰা ইত্যাদি।

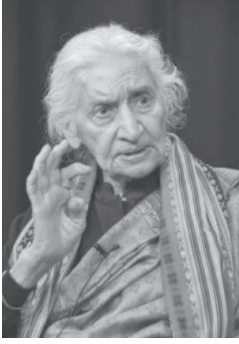
ভাৰতত নিষিদ্ধ দূশৰো অধিক চীনা এপ

লাডাখ সীমান্তত চীন আৰু ভাৰতৰ যুদ্ধসদৃশ উত্তেজনা বিৰাজ কৰাৰ লগতে কেইবাজনো ভাৰতীয় সেনা জোৱান নিহত আৰু আহত হয়। এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত ভাৰত চৰকাৰে এই বছৰৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহ পৰ্যন্ত দূশৰো অধিক চীনা এপ নিষিদ্ধ কৰি সংবাদ মাধ্যমৰ শিৰোনাম দখল কৰিছে। এই নিষিদ্ধকৰণৰ ফলত চীনৰ কোম্পানীসমূহৰ ৫০,০০০ কোটি টকাৰো বেছি লোকচান হোৱাৰ আশংকা কৰা হৈছে। ভাৰতৰ সাৰ্বভৌমত্ব অক্ষুণ্ণ ৰখা আৰু ভাৰতীয় নাগৰিকৰ সুৰক্ষা আৰু নিৰাপত্তাৰ কাৰণেই এই ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। নিষিদ্ধ চীনা এপৰ উল্লেখযোগ্য কিছুমান হ'ল—Tik Tok, PUBG, UC Browser, Clash of Kings Shareit, Helo, Virus cleaner, Wechat Game of Sultans, Clean Master ইত্যাদি।

প্ৰসিদ্ধ কলা ইতিহাসবিদ, নাট্য সমালোচক কপিলা বাৎসায়নৰ মৃত্যু

বিশিষ্ট পণ্ডিত আৰু কলা ইতিহাসবিদ কপিলা বাৎসায়নৰ এই বৰ্ষৰ ১৬ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে ৯২ বছৰ বয়সত পৰলোকপ্ৰাপ্তি হয়। ভাৰতীয় কলা, সংগীত, নৃত্যক বিভিন্ন গৱেষণাৰ জৰিয়তে এক উচ্চতাপৰ বিষয় হিচাপে তেওঁ বিশ্ববাসীৰ আগত দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

হৈছিল। তেওঁৰ বিখ্যাত গ্ৰন্থ কেইখনমান হ'ল— 'Classical Indian Dance in Literature and the Arts', 'Traditions of Indian Folk Dance', 'The Square and the Circle of Indian Arts',

'Bharata : The Natya Sastra' ইত্যাদি। তেওঁৰ গ্ৰন্থসমূহত ভাৰতীয় লোক সংস্কৃতি, গ্ৰাম্য আৰু জনজাতীয় নৃত্য, সাহিত্য, ভাস্কৰ্য, চিত্ৰকলা, নাট্য সাহিত্য আদিৰ নান্দনিক প্ৰতিফলন ঘটিছিল। ১৯২৮ চনত দিল্লীত জন্মগ্ৰহণ কৰা এইগৰাকী বিদূষী মহিলা ইংৰাজী সাহিত্য আৰু শিক্ষা বিষয়ৰ স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰীধাৰী। বাৎসায়নে বেনাৰস হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰপৰা পি এইচ ডি ডিগ্ৰী লাভ কৰিছিল। তেওঁ দিল্লীৰ ইন্দিৰা কলাকেন্দ্ৰৰ প্ৰতিষ্ঠাপক সচিব আছিল আৰু পিছলৈ একেটি অনুষ্ঠানৰ মুখ্য সঞ্চালক পদত অধিষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁ ভাৰত চৰকাৰৰ শৈক্ষিক সচিবৰ পদো অলংকৃত কৰিছিল। তেওঁ কিছু বছৰ ৰাজ্যসভাৰ সদস্যও আছিল। তেওঁ ১৯৭০ চনত সংগীত নাটক অকাডেমি ফেল'শ্বিপ লাভ কৰিছিল। বাৎসায়নে তেওঁৰ পাণ্ডিত্য আৰু কৰ্মৰ বাবে জৱহৰলাল নেহৰু ফেল'শ্বিপ (১৯৭৫), Asian Cultural Council Award (১৯৯২), Outstanding Contribution to Dance Award (১৯৯৮), ৰাজীৱ গান্ধী সন্ভাৱনা পুৰস্কাৰ (২০১১) আৰু ভাৰতৰ দ্বিতীয় সৰ্বোচ্চ অসামৰিক সন্মান পদ্মবিভূষণ (২০১১) আদিকে ধৰি বহুতো বঁটা আৰু সন্মান লাভ কৰিছিল।

বশিষ্ঠ দেৱশৰ্মালৈ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ বঁটা

সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ বিশিষ্ট প্ৰচাৰক বৰপেটা সত্ৰৰ বুঢ়া সত্ৰাধিকাৰ বশিষ্ঠ দেৱশৰ্মালৈ অসম চৰকাৰে শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ বঁটা (২০১৭) আগবঢ়াইছে। গুৱাহাটীত অনুষ্ঠিত এক গাভীৰ্যপূৰ্ণ অনুষ্ঠানত অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী

সৰ্বানন্দ সোণোৱালে তেখেতক এই বঁটা প্ৰদান কৰে। ১৯৩৮ চনত জন্মগ্ৰহণ কৰা শ্ৰীযুত বশিষ্ঠ দেৱশৰ্মা গোটেই জীৱন জুৰি অসমৰ সত্ৰীয়া নৃত্য আৰু সংগীতৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰত জড়িত হৈ আছিল। তেওঁ লাভ কৰা অন্যান্য বঁটা আৰু স্বীকৃতিসমূহ হ'ল— অসম সাংস্কৃতিক মহাসভাই প্ৰদান কৰা জীৱনজোৰা সাধনা বঁটা, অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ ফেল'শ্বিপ, শ্ৰীশ্ৰীমথুৰাদাস বুঢ়া আতা বঁটা, শ্ৰীশ্ৰীবদলা আতা বঁটা, শংকৰ-মাধৱ বঁটা ইত্যাদি। উল্লেখযোগ্য যে ড° ভূপেন হাজৰিকা পৰিচালিত 'এৰা বাটৰ সুৰ' বোলছবিত তেওঁ ভোৰতাল নৃত্য প্ৰদৰ্শন কৰিছিল। নৱপ্ৰজন্মক অসমৰ বৈষ্ণৱ পৰম্পৰাৰ সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ লগত আকৰ্ষিত কৰাৰ কাৰণে শ্ৰীযুত শৰ্মাই ১৯৬৭ চনত সুন্দৰীদিয়া কলা-কৃষ্টি সংঘ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

অৰ্চনা মহন্তৰ দেহাৱসান

অসমৰ সংগীত জগতৰ সুকণ্ঠী গায়িকা অৰ্চনা মহন্তৰ যোৱা ২৭ আগষ্ট, ২০২০ তাৰিখে দেহাৱসান ঘটে। ১৯৪৯ চনৰ ১৮ মাৰ্চ তাৰিখে জন্মগ্ৰহণ কৰা অৰ্চনা মহন্তই অ'ফুলপাহ হালিছ

জালিছ, কিমান নাও যে ঘাটত লাগিল, শালিকী অ' অবুজন চৰাইজনী আদি বহু জনপ্ৰিয় গীতত কণ্ঠ নিগৰাইছিল। বিশিষ্ট সংগীত শিল্পী প্ৰয়াত খগেন মহন্তৰ পত্নী অৰ্চনা মহন্তই স্বামীৰ সৈতে একেলগে বহুসংখ্যক অসমীয়া গীতত কণ্ঠদান কৰিছিল। জোনটি ওলালে তৰাটি ওলাব, ভাল লাগি যায় অ', চৰাই হালধীয়া আদি মনোমোহা গীতেৰে খগেন মহন্ত-অৰ্চনা মহন্ত যুটিয়ে অসমৰ সাংস্কৃতিক জগতলৈ অমূল্য বৰঙণি আগবঢ়াই থৈ গৈছে। উল্লেখযোগ্য যে অৰ্চনা মহন্ত অসমৰ জনপ্ৰিয় সংগীত শিল্পী অংগৰাগ (পাপন) মহন্তৰ মাতৃ। মৃত্যুৰ সময়ত তেওঁৰ বয়স হৈছিল ৭১ বছৰ। ❖

■ সংগ্ৰহ : জয়ন্ত ডেকা

খবৰৰ লেছেৰি বোটলা

(২১ মাৰ্চ, ২০২০ ৰপৰা ২০ ছেপ্টেম্বৰ, ২০২০লৈ)

২৫ মাৰ্চ : কৰ'না ভাইৰাছৰ সংক্ৰমণ ৰোধ কৰাৰ বাবে দেশজুৰি ২১ দিনীয়া লকডাউন আৰম্ভ।

১ এপ্ৰিল : কৰ'না ভাইৰাছৰ সংহাৰী ৰূপৰ বাবে বিশ্ব টেনিছৰ বৃহৎ টুৰ্ণামেণ্ট উইম্বলডন বাতিল কৰা হয়।

● দেশৰ ৰাজহুৱা খণ্ডৰ দহটা বেংক চামিল কৰি চাৰিটা বৃহৎ বেংক গঠন কৰা হয়।

৭ এপ্ৰিল : জনপ্ৰিয় ধাৰাবাহিক ৰামায়ণৰ সুগ্ৰীৱৰ চৰিত্ৰত অভিনয় কৰা অভিনেতা শ্যামসুন্দৰ কালানিৰ মৃত্যু।

২০ এপ্ৰিল : সমগ্ৰ ৰাজ্যজুৰি বীৰাংগনা সতী সাধনীৰ স্মৃতি দিৱস পালন।

১ মে' : খড়্গপুৰ আই আই টিৰ ডীন হিচাপে অসম সন্তান ড° খনীন্দ্ৰ পাঠকৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ।

১০ মে' : লোক-সংস্কৃতিৰ বিশিষ্ট সাধক সংগীত শিৰোমণি গোকুল পাঠকৰ দেহাৱসান।

১৬ মে' : অসমৰ আঠটা তৈলক্ষেত্ৰ ব্যক্তিগত খণ্ডলৈ হস্তান্তৰ কৰা হয়।

২৮ মে' : চীনৰ সংসদত বিতৰ্কিত হংকং সুৰক্ষা বিধেয়ক গৃহীত। তিব্বতক স্বাধীন দেশৰ স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিবলৈ মাৰ্কিন কংগ্ৰেছত বিধেয়ক দাখিল।

৩০ মে' : বিশ্ব ধঁপাত বিৰোধী দিৱস পালন।

● বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ সৈতে সম্পৰ্ক ছেদ আমেৰিকাৰ।

● বিশ্বৰ ভিতৰতে সৰ্বাধিক উপাৰ্জনকাৰী এথলিট হিচাপে পৰিগণিত হয় ছুইজাৰলেণ্ডৰ কিংবদন্তি টেনিচ খেলুৱৈ ৰজাৰ ফেডেৰাৰ।

১ জুন : বলিউডৰ সংগীতজ্ঞ ৰাজিদ খানৰ মৃত্যু।

১০ জুন : অযোধ্যাত ৰাম মন্দিৰ নিৰ্মাণৰ কাম আৰম্ভ।

২৯ জুন : নতুন শিক্ষাবৰ্ষ ১ এপ্ৰিলৰপৰা ৩১ মাৰ্চলৈ বুলি ৰাজ্যিক কেবিনেটত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়।

৩ জুলাই : বলিউডৰ জনপ্ৰিয় কৰিঅ'গ্ৰাফাৰ সৰোজ খানৰ মৃত্যু।

১৭ জুলাই : সাহিত্য অকাডেমি বঁটাপ্ৰাপক গুণেশ্বৰ মুছাহাৰীৰ দেহাৱসান।

৮ আগষ্ট : প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোডীয়ে নতুন দিল্লীত 'ভাৰত ত্যাগ আন্দোলন'ৰ (Quit India Movement) বৰ্ষপূৰ্তি উপলক্ষে ৰাষ্ট্ৰীয় স্বচ্ছতা কেন্দ্ৰ মুকলি কৰে।

১১ আগষ্ট : কৰ'ণাত আক্ৰান্ত হৈ প্ৰখ্যাত উৰ্দু কবি ৰাহত ইন্দোৰিৰ দেহাৱসান।

১২ আগষ্ট : বৈষ্ণৱ পণ্ডিত, নতুন কমলাবাৰী সত্ৰৰ সত্ৰাধিকাৰ ড° নাৰায়ণ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ দেহাৱসান।

১৬ আগষ্ট : বিশ্বকাপ জয়ী ভাৰতীয় দলৰ অধিনায়ক মহেন্দ্ৰ সিং ধোনীয়ে সকলো ধৰণৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ক্ৰিকেটৰপৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

১০ ছেপ্টেম্বৰ : আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থা নৰ্থ এমেৰিকান এছ'চিয়েচন ফৰ এনভাইৰণমেণ্ট এডুকেশ্বনৰ (এন এ এ ই ই) চলিত বৰ্ষৰ পৰিৱেশ সুৰক্ষা বঁটা লাভ কৰিছে অসম সন্তান মৃদুল বৰাই। এই বঁটা লাভ কৰা বৰা হৈছে প্ৰথমজন অসমীয়া।

১৬ ছেপ্টেম্বৰ : শাস্ত্ৰীয় নৃত্যৰ পণ্ডিত, লেখিকা আৰু কলাৰ পূজাৰী কপিলা বাৎসায়নৰ দেহাৱসান। বাৎসায়নে ১৯৭০ চনত সংগীত নাটক অকাডেমি ফেল'শ্বিপ আৰু ২০০০ চনত ৰাজীৱ গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় সন্মান বঁটা লাভ কৰিছিল।

১৯ ছেপ্টেম্বৰ : দীঘলীয়া অপেক্ষাৰ অন্তত মৰুৰ দেশ ইউনাইটেড আৰব এমিৰেটছত আৰম্ভ হ'ল ক্ৰিকেট জগতৰ সবাতোকৈ আকৰ্ষণীয় আৰু জনপ্ৰিয় টি-২০ লীগ আই পি এল। উদ্বোধনী মেচত চেন্নাই ছুপাৰ কিংছে যোৰাবাৰৰ চেম্পিয়ন মুম্বাই ইণ্ডিয়ানছক ৫ উইকেটত পৰাস্ত কৰে।

২০ ছেপ্টেম্বৰ : বিশিষ্ট কণ্ঠশিল্পী, সুৰকাৰ, অভিনেতা বিভূষণ চৌধুৰীৰ দেহাৱসান। ❖

■ সংগ্ৰহ : জয়ন্ত ডেকা

যত সময় থমকি বয়

■ বিনয় বিকাশ গগৈ

হায়দৰাবাদৰ পৰা ১৪০ কিল'মিটাৰ দূৰত্বত অৱস্থিত এখন ঠাই; নাম জাম্বিকুস্তা (Jammikunta)। তেলেংগানাৰ কৰিমনগৰ জিলাৰ জাম্বিকুস্তা নামৰ এই ঠাইখনৰ এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য আছে। প্ৰত্যেক দিনাই ৰাতিপুৱা সম্পূৰ্ণ ৫২ ছেকেণ্ডৰ বাবে থমকি বয় জাম্বিকুস্তাৰ সকলো কাম-কাজ।

২০১৭ চনৰ ১৫ আগষ্টৰপৰা আৰম্ভ হোৱা এই প্ৰথা বৰ্তমান ঠাইখনৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ বাবে এক নিত্য-নৈমিত্তিক কাম হৈ পৰিছে। প্ৰতিদিনে পুৱা ঠিক ৭.৫৮ বজাত চহৰখনৰ বিভিন্ন ঠাইত স্থাপিত প্ৰায় ১৬টা লাউডস্পীকাৰৰ যোগেদি এটা ঘোষণা কৰা হয়। এই ঘোষণাৰ লগে লগে ঠাইখনৰ সকলো ব্যক্তি সাজু হয়। ঘোষণাৰ দুই ছেকেণ্ডৰ পাছতেই ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত বাজি উঠে। ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত আৰম্ভ হোৱাৰ পূৰ্বৰ ঘোষণাটো তেলেগু আৰু হিন্দী ভাষাত দিয়া হয়। ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত বজাৰ লগে লগে ঠাইখনৰ প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিয়ে সকলো কাম এৰি ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীতৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰি নিজ নিজ ঠাইত থিয় হৈ থাকে আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীতত অংশগ্ৰহণ কৰে। সাধাৰণ জনতা, বিদ্যালয় অভিযুক্তী ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, ৰাজহুৱা যাতায়াত ব্যৱস্থা সকলো ৫২ ছেকেণ্ডৰ বাবে স্তব্ধ হৈ যায়, যেন কিছু সময়ৰ বাবে জাম্বিকুস্তাত সময় থমকি বয়।

জাম্বিকুস্তাৰ এই অনন্য প্ৰথাৰ জন্মদাতা হৈছে ঠাইখনৰ পুলিচ ইন্সপেক্টৰ হিচাপে সেই সময়ত কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰা পিংগিলি প্ৰশান্ত ৰেডি (Pingili Prashanth Reddy) নামৰ ব্যক্তিগৰাকী। চিনেমা হ'লবোৰত চিনেমা প্ৰদৰ্শন কৰাৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ নিৰ্দেশানুযায়ী ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত বজোৱাটো বাধ্যতামূলক কৰাৰ সময়তে ৰেডিৰ মনলৈ উক্ত কথাটো আহে আৰু ৰাইজক সজাগ তথা ৰাইজৰ মনত দেশপ্ৰেমৰ ভাব জগাই তোলাৰ উদ্দেশ্যে তেওঁ এই

প্ৰথা আৰম্ভ কৰিবলৈ থিৰাং কৰে। ৰেডিৰ এই সিদ্ধান্তৰ প্ৰতি সন্মান তথা সন্মতি জনাই কৰিমনগৰৰ আৰক্ষী আয়ুক্ত (District Superintendent of Police) কমলাছান ৰেডিয়ে (Kamalasan Reddy) চহৰখনৰ ১৬টা নিৰ্দিষ্ট

স্থানত ১৬টা লাউডস্পীকাৰ সংস্থাপিত কৰে।

৫২ ছেকেণ্ড সময় ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত পৰিৱেশনৰ পিছত স্বাভাৱিক কাম-কাজ পুনৰ আৰম্ভ হয়। কিছু সময়ৰ বাবে অন্যান্য দেশপ্ৰেমমূলক গীত বজোৱা হয় যদিও সেই সময়ত সাধাৰণ জনতাই নিজৰ কাম-কাজত ব্যস্ত হৈ পৰাত কোনো বাধা-নিষেধ নাই।

ৰাতিপুৱাৰ সময়ত এই কাম সুচাৰুৰূপে কৰিবলৈ জাম্বিকুস্তাৰ পুলিচ প্ৰশাসনক বিভিন্ন স্বেচ্ছাসেৱকে সহায় কৰে। উক্ত স্বেচ্ছাসেৱকসকলে জনতাৰ মাজত ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত পৰিৱেশনৰ সময়ত পালন কৰিবলগীয়া নিয়ম-নীতিৰ বিষয়ে সজাগতাৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। ইয়াৰ লগতে প্ৰতিজন ব্যক্তি যাতে ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত বজাৰ লগে লগে কাম-কাজ বন্ধ কৰি নিজৰ ঠাইত থিয় হয় তাৰ প্ৰতিও তেওঁলোকে লক্ষ্য ৰাখে।

জাম্বিকুস্তাৰ এই প্ৰথাৰদ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ ইতিমধ্যে গোদাবৰীখানী (Godavarikhani) নামৰ ঠাইখনতো এই প্ৰথাৰ আৰম্ভণি হৈছে। গোদাবৰীখানীতো প্ৰতিদিনে পুৱা ১০ বজাত ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীত বজোৱা হয় আৰু জাম্বিকুস্তাৰ দৰে ইয়াতো সকলোৱে ৰাষ্ট্ৰীয় সংগীতৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰে। জাম্বিকুস্তা আৰু গোদাবৰীখানীৰ দৰে চহৰৰ বাহিৰেও তেলেংগানাৰ অন্য কেইবাখনো গাঁৱেও ইতিমধ্যে এই প্ৰথাৰ প্ৰচলন কৰিছে। সময়ৰ গতিত হয়তো ভাৰতৰ অন্যান্য ঠাইতো ইয়াৰ প্ৰচলন হ'ব। তথাপি এনে এক অনন্য সুন্দৰ ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলনৰ বাবে জাম্বিকুস্তাৰ নাম জনমানসত চিৰদিন এক উচ্চ স্থানত অধিষ্ঠিত হৈ ৰ'ব। ❖

Did You Know

Bhaktimala Saikia

Da Vinci's Robot : The earliest form of humanoid robot was created by Leonardo Da Vinci in around 1495. It is known as Leonardo's robot or Leonardo's Mechanical Knight.

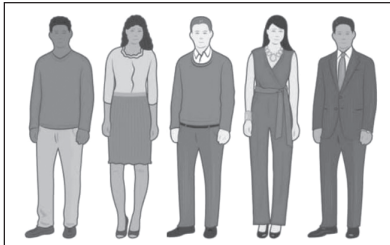
robotic system was run by a series of pulleys and cables. Leonardo have shown the machine at a celebration hosted by Ludo Vico Sforza (an Italian Prince) at the court of Milan in 1495.

Da Vinci's notebooks, that were rediscovered in the 1950s contained the design notes for the robot. He had designed it in such a way that it could stand, sit, raise the cover of its helmet. It can also move its arms. The whole

The robot is dressed like a Knight (soldier of the Middle Age). It can make many human like movement. Since the discovery of the notebook, the robot has been built based on Leonardo's design and was found to be fully functional.

What is a Dress Code? :

A dress code is a set of rules, often written, with regards to clothing. It is what one should wear when attending formal public functions such as wedding, funerals, inauguration etc., or when going to clubs and restaurants. Offices also have some dress codes. Dress codes differ based on purpose, situations and rules.

women in public. Likewise, the Sikhs in 15th century used turban as dress code.

If we look back to history, we can see that the some Europeans, in 7th century used a dress code to differentiate themselves from other classes. While the Americans used it to indicate social status among slaves, commoners and nobles. The Islam in 7th century made rules regarding dress for both men and

Earlier, it was a simple matter to identify a dress code. For example,

if the dress code said formal, it meant a suit with a tie for men and sari (in India) for women. Semi-formal, casual, or business are other terms used in dress code.

In workplace, to maintain an atmosphere of professionalism, casual wear such as shorts, T-shirts, jeans, etc are not allowed. Employees are required to dress formally. This has led to the concept of 'Friday Dressing'. As it is the last day of the work week, employees are allowed to dress more casually on that day. ❖

Stories from Shakespeare's Plays

As You Like It

Dr. Pritam Priya Goswami

Continued from 7th year, 2nd Issue, March, 2020

Characters of the play

Duke Senior, A duke in France; **Duke Frederick**, Duke Senior's younger brother; **Rosalind**, Duke Senior's only daughter; **Charles**, A famous wrestler; **Celia**, Duke Frederick's daughter; **Orlando**, Son of Sir Rowland de Boys; **Oliver**, Orlando's brother; **Sir Rowland de Boys**, Duke Senior's friend; **Ganymede**, Rosalind's name in disguise as a country girl; **Aliena**, Celia's name in disguise as a country girl; **Adam**, Orlando's faithful servant.

The wrestling tournament was about to begin. The mighty Charles was ready to face the young man. Rosalind, whose mind was filled with pity for the young man, said, "May the little strength that I have to be added to yours". The young man became happy to receive her good wishes. Gratefully, he turned to face Charles.

The name of this young fellow was Orlando. He had no friends. His only family member, his brother Oliver, was also his enemy. His late father used to be a friend of Duke Senior. After his father's death, Oliver had mistreated Orlando. He was not sent to school too. However, Orlando grew up to be a noble youth, who was praised by all.

Orlando's popularity angered Oliver. He went to Charles and asked him to break Orlando's neck. He convinced Charles by saying that Orlando plotted to murder him. Charles believed Oliver and agreed to have no mercy on him.

However, in the fight, Orlando

defeated Charles. Duke Frederick announced him as the new champion and asked his name. "Orlando, the son of Sir Rowland de Boys", he replied. But it turned out that Sir de Boys was Frederick's enemy. He became furious to know this.

In the meantime, Rosalind fell in love with Orlando. When she heard that he was her father's friend's son, she became very delighted. She congratulated him by placing her necklace around his neck. Her kindness won Orlando's heart and he instantly fell in love with her.

But unfortunately, Orlando had to leave the court as Frederick was very angry. This saddened Rosalind. Duke Frederick was angry on Rosalind too, for openly showing her emotions. He was already jealous of Rosalind for her popularity among the people. So, he took this opportunity to send her away.

Frederick ordered Rosalind to leave the country at once. This shocked both Rosalind and Celia. ❖ *(Continued...)*

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমৰ সাপ

টোৰা সাপ : ইংৰাজী নাম : Chekered Keelback, বৈজ্ঞানিক নাম : *Xenochrophis piscatar* : এছিয়া মহাদেশত পোৱা এবিধ বিষ নথকা সাপৰ প্ৰজাতি হৈছে টোৰা সাপ। এই সাপৰ চকুযোৰ যথেষ্ট সৰু। এই সাপৰ গাৰ বৰণ ঠাইবিশেষে বেলেগ বেলেগ। টোৰা সাপৰ

গোটেই দেহটোত কিছুমান গাঢ় ৰঙৰ ফোঁট থাকে। ঘাইকৈ পুখুৰী বা নৈৰ আশে-পাশে বাস কৰা এই সাপবিধে সৰু মাছ আৰু পানী ভেকুলী আদি খাই জীয়াই থাকে।

গুৱলা সাপ : ইংৰাজী নাম : Milk snake, বৈজ্ঞানিক নাম : *Lampropettis trianyulum*

ই এবিধ বিষ নথকা সাপৰ প্ৰজাতি। সাধাৰণতে ২০-৬০ ইঞ্চি

(৫১-১৫০ ছেমি.) পৰ্যন্ত দীঘল এই সাপবিধৰ গাৰ বাকলি মিহি আৰু উজ্জ্বল। ইয়াৰ দেহৰ বৰণ ৰঙা-ক'লা-হালধীয়া বা বগা-ক'লা-ৰঙা হোৱা দেখা যায়। এইবিধ সাপ সাধাৰণতে বনাঞ্চলত থাকে। ঘাইকৈ শিলাময় ঠাইত থাকি ভালপোৱা গুৱলা সাপ মাটিত থাকে। এই সাপ ঘাইকৈ নিশাচৰ। গুৱলা সাপে এবাৰত ১০টাকৈ কণী পাৰে। মে' মাহৰ প্ৰথম ভাগৰপৰা জুন মাহলৈকে ইহঁতে প্ৰজনন কৰে। ১২ বছৰ পৰ্যন্ত জীয়াই থকা গুৱলা সাপৰ প্ৰধান আহাৰ হৈছে পোক-পতংগ, ফৰিং, কেঁচু, জেঠী আৰু আন সৰু স্তন্যপায়ী প্ৰাণী। তদুপৰি এই সাপে চৰাই, কণী, ভেকুলী, মাছ আৰু অন্য সাপো খায়।

মাটি সাপ : ইংৰাজী নাম : Brahminy blind snake, বৈজ্ঞানিক নাম : *Ramphotyphlops braminus*

মাটি সাপো এটা বিষ নথকা সাপৰ প্ৰজাতি। এই সাপবোৰ চুটি আৰু ক্ষীণ। ইয়াৰ দেহৰ দৈৰ্ঘ্য প্ৰায় ৬.৩৫-১৬.৫ ছেমি। ইয়াৰ মূৰ আৰু নেজৰ আগটো দেখাত প্ৰায় একেই। এই সাপৰ মূৰৰ বাকলিবোৰ মিহি আৰু সৰু সৰু। এই সাপৰ বৰণ জিলিকা ৰূপালী বা ক'লা বেঙুনীয়া হয়। মাটি সাপ প্ৰধানকৈ নগৰীয়া অঞ্চল আৰু খেতি-পথাৰ আদিত দেখিবলৈ পোৱা যায়। এইবিধ সাপে মাটিৰ তলত পৰুৱা আৰু উঁইপোকৰ বাহত বাস কৰে। ইহঁতে ঘাইকৈ পৰুৱা আৰু উঁইপোকৰ কণী, লেটা আদি খাই জীয়াই থাকে। ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

শব্দ শিকোঁ (এদিনত এটাকৈ, এমাহৰ বাবে ৩০টা শব্দ)
(বিভিন্ন জীৱ-জন্তুৰ বাসস্থান)

অসমীয়া	ইংৰাজী	অসমীয়া	ইংৰাজী
সিংহ	: den	ছাগলী	: pen
কুকুৰ	: kennel	বনমানুহ	: logging
মেকুৰী	: cage, cattery	মৌমাখি	: beehive
ভেড়া	: pen, fold	মকৰা	: web
বলথ গৰু	: cattle shed	সাপ	: burrow
কুকুৰা	: coop, pen	ভেড়া	: fold
হৰিণা	: grasslands	মানুহ	: house
ঘোঁৰা	: stable	ঈগল	: eyrie
এন্দুৰ	: hole	ফেঁচা	: barn
চৰাই	: nest	কুকুৰনেছীয়া বাঘ	: lair, den
বান্দৰ	: trees	কেৰ্কেটুৱা	: drey
গাহৰি	: sty	বাঘ	: lair
শহাপহু	: burrow	নিগনি	: hole
পৰুৱা	: ant hill	নাহৰফুটুকী বাঘ	: safari, savanne
গাধ	: stable	ভেকুলী	: froggery ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

পঢ়োঁ আহাঁ

মৰমৰ দেউতা

“মই দূৰত চাকৰি কৰোঁ।
সি মোৰ ডাঙৰ ল'ৰা। তাক
যি লাগে মই সকলো দিছোঁ।
মই বহুত টকা-পইছা থকা
মানুহ নহওঁ, তথাপি তাক মই
অভাৱত ৰখা নাই। তাৰ
মনটো ভালে থাকিলে সি
পঢ়া-শুনা কৰি ভাল ল'ৰা
হ'ব,—সেই বুলিয়েই,
বাকীকেইটাৰ মুখৰ পৰা কাটি
হ'লেও তাক মই যি লাগে দি
আছোঁ। কিন্তু কথাবোৰ

এনেকুৱা হ'লগৈ, মই যেন জ্বলা জুইত শুকান
খৰিহে জাপি আছোঁ! .....বুজালেও সি মাকৰ
ওপৰত দঙালি মাৰে। মোৰ ওপৰত দঙালি
মাৰে। বায়েক-ভায়েকহঁতকতো পোক-পৰুৱা,
ধূলি-মাকতি বুলিও গণ্য নকৰে। এনেকুৱা এটা
ল'ৰা ঘৰত থৈ মই সৌ দূৰৰ ঠাইত শাস্তিৰে
থাকিব পাৰোঁনে? কিমান দিন ভাবিছোঁ—
এনেকুৱা ল'ৰা থকাতকৈ নথকাই ভাল! পিছে
আকৌ তালৈকে ভালৰো ভাল বস্তুটো যোগাৰ
কৰি আনিছোঁ।”

—এয়া এজন পিতৃৰ মনৰ যন্ত্ৰণা আৰু
হতাশা। নিজৰ শক্তি-সামৰ্থ্যৰে সম্ভৱপৰ
আটাইবোৰ সুখ-সুবিধা দিবলৈ চেষ্টা কৰাৰ

পাছতো সন্তানৰ উন্নাসিক
আচৰণে হতাশগ্ৰস্ত কৰা
পিতৃৰ মনোবেদনা। প্রতিজন
পিতৃ-মাতৃৰ বাবেই সন্তানৰ
সুখেই নিজৰো সুখ হৈ পৰে।
সৰুৰে পৰা আদৰ-যতনেৰে
ডাঙৰ কৰা সন্তানটো যেতিয়া
অবাধ্য হৈ পৰে, অযুক্তিকৰ
দাবীৰে ঘৰৰ শাস্তি নষ্ট কৰে,
পঢ়া-শুনালৈ পিঠি দিয়ে—
তেতিয়া পিতৃ-মাতৃয়ে যি
মানসিক অৱস্থাবে দিন
নিয়াবলগীয়া হয় সেয়া

কেৱল ভুক্তভুগীয়েহে অনুভৱ কৰিব পাৰে।
ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াই ৰচনা কৰা ‘মৰমৰ
দেউতা’ নামৰ উপন্যাসখনৰ পিতৃ চৰিত্ৰটোৱেও
এনে এক মানসিক অৱস্থাৰ মাজেৰেই দিন
নিয়াব লগা হৈছে। পৰিয়ালৰ ডাঙৰ সন্তান
বিপুলে মাক-দেউতাকৰ পৰা সি বিচৰা
আটাইবোৰ বস্তু পাইছে যদিও মাক-দেউতাক
অথবা ভায়েক-ভনীয়েকৰ অনুভূতিৰ প্ৰতি
অলপো গুৰুত্ব দিয়া নাই। বৰং সাধাৰণ কথাত
চিঞৰ-বাখৰ কৰি, অভদ্ৰ আচৰণ কৰি
সকলোকে মানসিক কষ্ট দিছে। বিপুলক সৎ
পথলৈ অনাৰ আশাৰে ঘৰত আয়োজন কৰা
পূজাও শেষ পৰ্যন্ত সুকলমে সমাধান হোৱা নাই

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

তাৰ উদ্ভঙালিৰ বাবেই। বিপুলৰ চুলিখিনি চুটিকৈ কটাৰ অপৰাধৰ বাবেই বিপুলে ভৰত নামৰ নাপিতজনৰ ভৰিত বেয়াকৈ আঘাত কৰিছে। ভৰত চিকিৎসাধীন হ'ব লগা হৈছে। বিপুলৰ মাকো মূৰ্ছা গৈছে। বিপুলতকৈ সৰু ৰাণী-ৰিণি-মুকুলেও মনত কষ্ট পাইছে। সেইদিনাই নিশালৈ বিপুলক কোনোবাই প্ৰহাৰ কৰা বাবে সি বেয়াকৈ আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈছে। বিপুলৰ এখন ভৰি কাটি পেলাবলগা হ'ব বুলিও চিকিৎসকে জানিবলৈ দিছে। ঠিক তেতিয়াই সকলোৰে মনলৈ এটা প্ৰশ্ন আহিছে—বিপুলক আচলতে মাৰিলে কোনে? এই ঘটনাৰ তদন্ত হ'ল। সন্দেহৰ আঙুলি উঠিল কেইবাজনলৈও। গণেশ নামৰ দোকানীজন, যাৰ সৈতে ঘটনাৰ দিনা বিপুলৰ তৰ্কাতৰ্কি লাগিছিল, তেওঁকো সন্দেহ কৰা হৈছিল। বিপুলৰ বন্ধুবোৰলৈও সন্দেহ উপজিছিল। অৱশেষত বিপুলক কোনে মাৰিলে তাৰ উৰাদিহ পোৱা গ'ল। প্ৰকৃততে বিপুলক দেউতাকেই প্ৰহাৰ কৰিছিল। প্ৰশ্ন হয় বিপুলক অত্যন্ত মৰম কৰা দেউতাকে তাক মাৰিলে কিয়? আচলতে বিপুলৰ উগ্ৰ আচৰণ, পৰিয়ালৰ প্ৰতি অসন্মান আৰু নৈতিক অধঃপতন দেখি দেউতাক অতিষ্ঠ হৈছিল। যিদিনা বিপুলক সমনীয়াৰ সৈতে চিগাৰেট ছপি থকা দেখিছিল, সেইদিনা তেওঁৰ ধৈৰ্য্যৰ বান্ধ ছিগি গৈছিল। ওচৰতে পোৱা বাঁহৰ টুকুৰাৰে বিপুলক জোৰকৈ আঘাত কৰিছিল। দেউতাকে

বিপুলক মৰাৰ কাৰণ তথা স্বীকাৰোক্তি যেতিয়া বিপুলে দেউতাকৰ মুখৰ পৰাই শুনিবলৈ পাইছিল তেতিয়া বিপুল নিজৰ কৃতকৰ্মৰ বাবে অনুতপ্ত হৈছিল। —“হঠাতে বিপুল বিছনাত পোন হৈ বহিল। ডাঙৰকৈ উচুপি-উচুপি সি বিছনাপৰা নামিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। ডাক্তৰে ধৰি সহায় কৰি দিলে। ডাক্তৰে কিবা এটা বুজিছিল।

বিপুলে দেউতাকৰ ভৰিৰ ওচৰত মাটিতে বাগৰি পৰি হাও-হাওকৈ কান্দিবলৈ ধৰিলে। লগে লগে মাক আৰু ৰাণীৰো কন্দাৰ শব্দ শুনা গ'ল।”

‘মৰমৰ দেউতা’ উপন্যাসখনে পিতৃ-মাতৃৰ মনোজগত এখন সকলোৰে আগত উন্মোচিত কৰিছে। দেউতাকৰ দৰে বিপুলৰ মাকেও বিপুলৰ ইচ্ছাক সদায় গুৰুত্ব দিয়ে। অথচ মাকৰ মনত প্ৰতিদিনে কষ্ট দিয়াৰ বাহিৰে বিপুলে আন একো কৰা নাই। আমাৰ সমাজত বিপুলৰ নিচিনা এনে অনেক কিশোৰ-কিশোৰী আছে, যিয়ে পিতৃ-মাতৃৰ আশা তথা সপোনবোৰ গুৰুত্ব দিবলৈ শিকা নাই। হেঁপাহেৰে ডাঙৰ কৰা সন্তানৰ অধঃপতনে পিতৃ-মাতৃক কি অসহনীয় মনোকষ্ট দিয়ে, অসুস্থ কৰি তোলে তাৰ বাস্তবিক বৰ্ণনা আছে উপন্যাসখনত। উপন্যাসখন পঢ়িলে অনেক কিশোৰে কাহিনীভাগৰ মাজত নিজক বিচাৰি পাব। নিজৰ অজানিতে কৰি অহা ভুলবোৰ সংশোধনৰো সুযোগ পাব। ❖

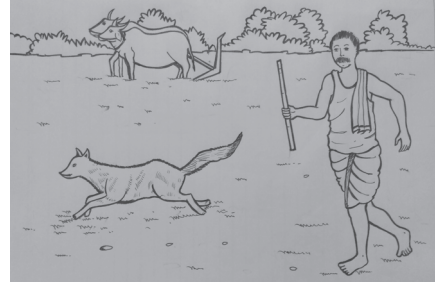
চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমীয়া ফকৰা যোজনা

হাল এৰি শিয়াল খেদা

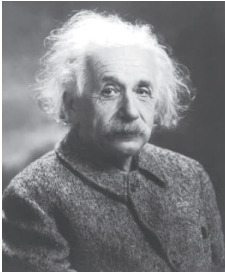
কোনো কামত সফলতা অৰ্জন কৰিবলৈ হ'লে সেই নিৰ্দিষ্ট কামটোত একাগ্ৰতাৰে মনোনিবেশ কৰা উচিত। কামটো কৰাৰ সময়ত উপৰুৱা অন্যান্য অপ্ৰাসংগিক দিশলৈ গুৰুত্ব দিলে লক্ষ্যত উপনীত হ'ব নোৱাৰি। হালোৱা এজনে হাল বোৱা কামটোত মনপুতি নালাগি যদি কাষেৰে পাৰ হৈ যোৱা শিয়ালটো খেদিবলৈ যায়, তেতিয়া হাল বোৱা কামটো সময়মতে শেষ কৰিব নোৱাৰাৰ সম্ভাৱনাই অধিক। তদুপৰি শিয়াল খেদিবলৈ যাওঁতে হালৰ গৰুও যে একেঠাইতে বৈ থাকিব তাৰ নিশ্চয়তাও কম। গতিকে নিজৰ কৰণীয় এৰি আন কামত ব্যস্ত হ'লে নিজৰ অপকাৰ কৰাহে হয়। এই অৰ্থতে হাল এৰি শিয়াল খেদা যোজনাটো ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ : এই হাল এৰি শিয়াল খেদা স্বভাৱটোৰ বাবেই তোৰ আজিলৈকে উন্নতি নহ'ল।

তোমালোকে জানানে?

পকা চুলিৰ ৰহস্য

আমাৰ সকলোৰে চুলিৰ স্বাভাৱিক ৰং ক'লা। কিন্তু বয়স বঢ়াৰ লগে লগে আৰু কেতিয়াবা কম বয়সীয়া মানুহৰো চুলিৰ ৰং বগা হোৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়। এনেদৰে চুলিৰ ৰং বগা হোৱাকে চুলি পকা বুলি কোৱা হয়। আমাৰ চুলি পকাৰ কাৰণ কি সেই কথা জানিবলৈ তোমালোকৰ নিশ্চয় মন যায়। আচলতে আমাৰ চুলিৰ তিনিটা স্তৰ থাকে। ইয়াৰ ওপৰৰ স্তৰটোৰ নাম কিউটিকল, মাজৰ স্তৰটোৰ নাম কৰ্টেক্স (cortex) আৰু একেবাৰে ভিতৰৰ স্তৰটোৰ নাম মেডুলা (medulla)। চুলিৰ মাজৰ স্তৰ অৰ্থাৎ কৰ্টেক্সত

মেলানিন নামৰ এবিধ ৰঞ্জক পদাৰ্থ থাকে। যাৰ বাবে চুলিৰ ৰং ক'লা হয়। মূৰৰ ছালৰ তলত, চুলিৰ গুৰিত থকা এবিধ কোষৰ পৰা মেলানোছাইট নামৰ এবিধ হৰমন নিসৃত হয়। মেলানোছাইটৰ ওপৰতে মেলানিন কিমান প্ৰস্তুত হ'ব সেইটো ঘাইকৈ নিৰ্ভৰ কৰে। বয়স বঢ়াৰ লগে লগে চুলিৰ গুৰিত থকা কোষবোৰ ক্ৰমশঃ অকামিলা হৈ পৰে। কোষবোৰ অকামিলা হোৱাৰ লগে লগে মেলানিন প্ৰস্তুত হোৱা কামটোও বন্ধ হৈ যায়। ফলত চুলিৰ ৰং বগা হ'বলৈ অৰ্থাৎ পকিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ❖

চতুৰ্থৰ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

আঙুলিৰ চাপ

আমাৰ হাতৰ তলুৱাৰ ছালডোখৰত কিছুমান ওফন্দা ৰেখা থাকে। আঙুলিৰ একেবাৰে আগৰটো পাবত এনে ৰেখাবোৰ অধিক স্পষ্ট। আঙুলি ৰেখাবোৰৰ আৰ্হি এজনৰ লগত আন এজনৰ কেতিয়াও একে নহয়। আমি কোনো বস্তু চুলে সেই বস্তুটোত আমাৰ আঙুলিৰ এটা সাঁচ বহি যায়। ইয়াক আঙুলিৰ চাপ (Finger print) বোলা হয়। আমাৰ দেহৰপৰা ওলোৱা তেলজাতীয় পদাৰ্থই আমাৰ ছালখন সেমেকা কৰি ৰাখে। ইয়াৰ বাবে আমাৰ ছালখন শুকাই নষ্ট হৈ যোৱাৰপৰা ৰক্ষা পৰে। আঙুলিৰ ৰেখাবোৰত থকা তেলৰ বাবেই আমি চুৱা বস্তুবোৰত আঙুলিৰ চাপ পৰে। ধূলি পৰি থকা বস্তু চুলে তাত আঙুলিৰ চাপ স্পষ্টকৈ দেখা যায়। চাফা পৃষ্ঠত পৰা আঙুলিৰ চাপ স্পষ্টকৈ দেখা নাযায়। এনে ক্ষেত্ৰত আঙুলিৰ চাপ পৰা ঠাইত ৰঙীন পাউডাৰ ছটিয়াই দিলে বা খুব আলফুলে ব্ৰাছেৰে লগাই দিলে আঙুলিৰ চাপ স্পষ্ট হৈ পৰে।

ফিলামেণ্ট থকা বাল্ব

আমি আজিকালি চি এফ এল বা এল ই ডি বাল্ব ব্যৱহাৰ কৰোঁ। ইয়াৰ আগতে ফিলামেণ্ট থকা বাল্বৰ প্ৰচলন আছিল। এনে বাল্বত ভিতৰফালে এডাল মিহি তাঁৰ থাকে। ইয়াকেই ফিলামেণ্ট বোলে। ফিলামেণ্টডাল টাংষ্টেন নামৰ এবিধ ধাতুৰে তৈয়াৰী। এই তাঁৰডাল অতি মিহি হোৱা বাবে তাৰ মাজেদি বিদ্যুৎ প্ৰবাহিত হ'লে ই গৰম হৈ উঠে আৰু পোহৰ বিলায়। সাধাৰণতে আমাৰ ঘৰত বিভিন্ন কামত ব্যৱহাৰ কৰা তাঁৰবোৰ তামেৰে তৈয়াৰী আৰু শকত। সেয়েহে ইয়াত বেছি তাপ উৎপন্ন নহয়। ফিলামেণ্ট থকা বাল্ব থমাছ আলভা এডিছনে আৱিষ্কাৰ কৰিছিল। এনে বাল্বৰ ভিতৰত নাইট্ৰ'জেন আৰ্গন আদিৰ দৰে গেছ ভৰোৱা থাকে। তোমালোকে জানা যে এনেবোৰ গেছ দহনৰ (জ্বলি যোৱা) সহায়ক নহয়। অক্সিজেন গেছ দহনৰ সহায়ক। সেয়েহে এনে বাল্বৰ ভিতৰৰপৰা অক্সিজেন থকা বায়ু উলিয়াই দিয়া হয়। নহ'লে ফিলামেণ্টডাল জ্বলি ছাই হৈ গ'লহেঁতেন। ❖

চুড'কু

তলৰ আকৃতি দুটাৰ ৯টা শাৰী আৰু ৯টা স্তম্ভৰ লগতে প্ৰতিটো বৰ্গক্ষেত্ৰত ১ৰপৰা ৯লৈ সংখ্যাকেইটা এবাৰকৈহে বহিব।

চুড'কু ১৪৯

1			5	8		9		4
			3		4		7	
6		2					5	8
		9		3	7	2		
	5		6		8		1	
		6	2	1		4		
4	6					8		1
	2		8		3			
7		5		4	9			2

চুড'কু ১৫০

9	4			6				7
		2	9		1	6		8
	1				7		5	
	9	4	6		5		1	
8				3				5
	6		4		2	7	9	
	3		7				8	
5		6	8		3	2		
4				5			7	9

চুড'কু ১৪৭

9	1	8	5	2	3	7	6	4
6	2	3	4	8	7	9	5	1
4	7	5	6	9	1	3	2	8
2	3	4	1	5	8	6	9	7
7	5	6	9	4	2	8	1	3
1	8	9	3	7	6	5	4	2
3	6	2	7	1	9	4	8	5
5	9	1	8	3	4	2	7	6
8	4	7	2	6	5	1	3	9

চুড'কু ১৪৮

8	7	6	2	9	3	1	4	5
2	5	9	4	8	1	3	7	6
1	3	4	6	7	5	8	9	2
3	9	5	7	6	2	4	1	8
4	8	1	5	3	9	6	2	7
6	2	7	8	1	4	9	5	3
5	4	8	1	2	6	7	3	9
9	6	2	3	4	7	5	8	1
7	1	3	9	5	8	2	6	4

বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া (ৱৰ্ল্ড নোমাড গেমছ)

■ প্ৰীতিলতা পাটগিৰি

পৃথিৱীত এতিয়াও এনে কিছুমান মানুহ আছে যাৰ নিৰ্দিষ্ট বাসস্থান বা ঠিকনা নাই। এক অৰ্থত তেওঁলোক অঘৰী মানুহ। তেওঁলোক একগোট হৈ এখন ঠাইৰপৰা আন এখন ঠাইলৈ পৰিভ্ৰমণ কৰি ফুৰে। এনে লোকসকলক যাযাবৰ বুলি কোৱা হয়। যাযাবৰসকল হৈছে মূলতঃ পশুপালক। প্ৰতিকূল বতৰৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি তেওঁলোকে পশুধনক লৈ ইখন ঠাইৰপৰা আনখন ঠাইলৈ পৰিভ্ৰমণ কৰে। কিছুসংখ্যক যাযাবৰে আকৌ নিজ হাতে প্ৰস্তুত কৰা বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ বাবে এখন ঠাইৰপৰা আন এখন ঠাইলৈ যায়। যাযাবৰসকলে সাধাৰণতে তম্বু তৰি অস্থায়ীভাৱে থকা-খোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰে। ঠাইখন এৰিলে তেওঁলোকে তম্বু সামৰি লৈ গৈ নতুন ঠাইত একে ধৰণে তম্বু তৰি থকাৰ ব্যৱস্থা কৰে। যাযাবৰসকলে পৃথিৱীত অতীজৰেপৰা বিভিন্ন ঠাইত বাস কৰি আহিছে। ১৯৯৫ চনত সংগ্ৰহ কৰা এক তথ্য অনুসৰি পৃথিৱীত প্ৰায় ৩০ ৰপৰা ৪০ কোটি যাযাবৰ

লোক আছে। যাযাবৰ লোক থকা পৃথিৱীৰ কেইখনমান দেশ হ'ল—কেনিয়া, ইৰাণ, ভাৰত, চোমালিয়া, আলজেৰিয়া, নেপাল, ৰাছিয়া, আফগানিস্তান, মধ্য প্ৰাচ্য আদি।

ইতিহাসৰ পাত লুটিয়াই চালে আমি দেখিবলৈ পাপুঁ যে অতীজৰেপৰাই যাযাবৰসকলে পৃথিৱীৰ ইখন ঠাইৰপৰা আনখন ঠাইলৈ বিভিন্ন সংস্কৃতি আৰু জ্ঞান কঢ়িয়াই লৈ ফুৰিছে। তেওঁলোক খুব সাহসী জাতি আৰু তেওঁলোকে সাহসিকতাৰে পৃথিৱীৰ জনা-নজনা, পৰিচিতি-অপৰিচিত সকলো ঠাইলৈ পৰিভ্ৰমণ কৰি ফুৰে। এইদৰে বিভিন্ন ঠাই পৰিভ্ৰমণ কৰি তেওঁলোকে নতুন নতুন জ্ঞান লাভ কৰে আৰু এই জ্ঞান পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইলৈ কঢ়িয়াই লৈ যায়। যাযাবৰসকল যুদ্ধপ্ৰিয় জাতি নহয়। তেওঁলোকে আজৰি সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ শাৰীৰিক আৰু বৌদ্ধিক খেল খেলে।

যাযাবৰসকলৰ এনেধৰণৰ বৈচিত্ৰ্যময় জীৱনশৈলী আৰু সংস্কৃতি জীয়াই ৰখাৰ লগতে বিশ্বৰ আগত দাঙি ধৰিবৰ বাবে কিৰগিস্তানৰ ৰাষ্ট্ৰপতি অলমাজবেক এটমবয়ভে ২০১২ চনত 'বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া' আয়োজনৰ বাবে প্ৰস্তাৱ আগবঢ়ায়। তেওঁৰ এই প্ৰস্তাৱত সঁহাৰি জনালে কাজকিস্তান, অজাৰবেইজান আৰু তুৰ্কীৰ ৰাষ্ট্ৰপ্ৰধান। ৰাষ্ট্ৰপতি অলমাজবেকৰ নেতৃত্বতে ২০১৪ চনৰ ৯ ছেপ্টেম্বৰত কিৰগিস্তানৰ আইজিক কুল হুদৰ পাৰত প্ৰথম বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া অনুষ্ঠিত হৈছিল। এই ক্ৰীড়া ৯ ছেপ্টেম্বৰৰপৰা ১৪ ছেপ্টেম্বৰলৈ চলিছিল। ইয়াত যাযাবৰসকলৰ দহবিধ বিভিন্ন ধৰণৰ অতুলনীয় আৰু চমৎকাৰী পৰম্পৰাগত খেল অনুষ্ঠিত হৈছিল। খেলৰ লগতে পৰম্পৰাগত উৎসৱো অনুষ্ঠিত হৈছিল। এই উৎসৱৰ এক বিশেষ

ক্ৰীড়াংগন

আকৰ্ষণ আছিল যাযাবৰসকলৰ আৰাসগৃহৰ আৰ্হিৰ প্ৰদৰ্শনী। যাযাবৰসকলৰ থকা ঠাইৰ ওপৰত অৰ্থাৎ তেওঁলোকে ক'ত বাস কৰি আছে—পাহাৰত নে মৰুভূমিত নে জংঘলত তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি তেওঁলোকৰ আৰাসগৃহও বিভিন্ন ধৰণৰ। এনেকুৱা আৰাসগৃহ থকা এখন গাঁও তেওঁলোকৰ ৰীতি-নীতি আৰু পৰম্পৰাৰ সৈতে প্ৰতীকী ৰূপত দেখুওৱা হৈছিল। বিশ্বৰ ১৯ খন দেশৰ ৫৮০ গৰাকী ক্ৰীড়াবিদে প্ৰথম বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়াত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। আনহাতে সাংস্কৃতিক কাৰ্যসূচীত ১২০০ গৰাকীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।

একেখন ঠাইতে একে ধৰণে দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া অনুষ্ঠিত হৈছিল। ২০১৬ চনৰ ৩ ছেপ্টেম্বৰৰপৰা ৮ ছেপ্টেম্বৰলৈ দ্বিতীয় বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া অনুষ্ঠিত হৈছিল। ইয়াত ২৬ বিধ বিভিন্ন ধৰণৰ পৰম্পৰাগত খেল অনুষ্ঠিত হৈছিল। ৬২ খন দেশৰ ১২০০ ক্ৰীড়াবিদে ইয়াত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। তৃতীয় বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া ২০১৮ চনৰ ২ ছেপ্টেম্বৰৰপৰা ৮ ছেপ্টেম্বৰলৈ অনুষ্ঠিত হৈছিল। ইয়াত ৮২ খন দেশৰ

প্ৰায় ৩০০০ গৰাকী ক্ৰীড়াবিদে ৩৭ বিধ বিভিন্ন পৰম্পৰাগত খেলত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। চতুৰ্থ বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া তুকীত অনুষ্ঠিত হোৱাৰ কথা। বিশ্বৰ যাযাবৰ ক্ৰীড়াৰ শুভংকৰ (mascot) হৈছে হিমপ্ৰদেশীয় নাহৰফুটুকী (snow leopard)। এই ক্ৰীড়া অনুষ্ঠানত বিজ্ঞানসন্মতভাৱে পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ওপৰত বিশেষভাৱে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হয়।

বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়াত অন্তৰ্ভুক্ত বিভিন্ন পৰম্পৰাগত খেলসমূহৰ ভিতৰত আছে সমৰকলা, ৰছী টনা খেল, বিভিন্ন ধৰণৰ মল্লযুদ্ধ, পাঞ্জা, দীঘলীয়া ঘোঁৰা দৌৰ, দুবছৰীয়া ঘোঁৰাৰ দৌৰ, তিনিবছৰীয়া ঘোঁৰাৰ দৌৰ, বিভিন্ন ধৰণৰ পাৰম্পৰিক ধনুৰবিদ্যাৰ খেল, চিকাৰ প্ৰদৰ্শনৰ বিভিন্ন ধৰণৰ খেল, যেনে—সোণালী ঈগল হাতত লৈ চিকাৰ, কুকুৰ লৈ চিকাৰ প্ৰদৰ্শন আদি। ইয়াৰ আটাইতকৈ আকৰ্ষণীয় খেল হৈছে ধনুৰবিদ্যাৰ বিভিন্ন কৌশল প্ৰদৰ্শন আৰু ঘোঁৰাৰ দৌৰ। বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়াৰ আন এটা আকৰ্ষণীয় দিশ হৈছে অংশগ্ৰহণকাৰীসকলে পৰিধান কৰা বিভিন্ন ধৰণৰ পৰম্পৰাগত সাজ-পাৰ। ❖

কুইজৰ উত্তৰসমূহ

১) উত্তৰাখণ্ড। ২) চাৰি মিনিট। ৩) বেলজিয়াম। ৪) ছোকোত্ৰা (Socotra)। ৫) নেফা (North East Frontier Agency)। ৬) উইলিয়াম বাটলাৰ য়েটছ (Yeats)। ৭) শচীন তেণ্ডুলকাৰ ৮) আজাৰবাইজান। ৯) হেলেন কেলাৰ। ১০) ছিমলা। ১১) পৃথিৱী (মাটি), অপ (পানী), তেজস (অগ্নি), বায়ু আৰু আকাশ। ১২) ১৯৩৯ চনত। ১৩) গোলাম। ১৪) Samuel Langhorne Clemens। ১৫) অ' হেনৰি। ১৬) জলাশয়। ১৭) ১১.৮৬ বছৰ বা ১০,৫০০ দিন। ১৮) মানচিত্ৰ বিজ্ঞান (Cartography)। ১৯) স্পেনিছ আৰু ৰুছ। ২০) Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 (SARS-CoV-2)। ❖

এভাৰেষ্ট শৃংগ আৰোহণ কৰা প্ৰথম ভাৰতীয় মহিলাগৰাকীৰ নাম হ'ল বাচেদ্ৰী পাল (জন্ম ১৯৫৪)। ১৯৮৪ চনৰ মে' মাহৰ ২৩ তাৰিখে তেওঁ এভাৰেষ্ট শৃংগৰ শিখৰত আৰোহণ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। বাচেদ্ৰী পালৰ কামৰ স্বীকৃতি হিচাপে ভাৰত চৰকাৰে তেওঁক ২০১৯ চনত পদ্মভূষণ সন্মানেৰে সন্মানিত কৰে।

মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ

■ ববীন্দ্ৰ বৰ্মন

- তলৰ সংখ্যাটোত এনে কিমানটা 6 আছে যাৰ পূৰ্বৱৰ্তী অংকটো 9 আৰু পৰৱৰ্তী অংকটোও 9?
669699966696966996699666
a) 3   b) 1   c) 4   d) 2
- এটা শ্ৰেণীত ৰোহণৰ স্থান ওপৰৰ ফালৰপৰা সপ্তম আৰু তলৰ ফালৰপৰা 26 তম। শ্ৰেণীটোত মুঠতে কিমানগৰাকী শিক্ষাৰ্থী আছে?
a) 31   b) 32   c) 33   d) 34
- কেইজনমান ছাত্ৰ এটা শাৰীত বহি আছে। বাঁওফালৰপৰা 20 তম স্থানত কমল বহিছে আৰু সোঁফালৰপৰা 20 তম স্থানত মনোজ বহিছে। কিছুসময় পিছত দুয়োজনে পৰস্পৰ স্থান সালসলনি কৰি বহাত মনোজ সোঁফালৰপৰা 35 তম স্থানত বহিল। শাৰীটোত মুঠতে কিমানজন ছাত্ৰ বহিছে?
a) 44   b) 45   c) 34   d) 54
- 25 জনী ছোৱালী এটা শাৰীত বহি আছে। ৰীতাই যি স্থানত বহি আছিল তাৰপৰা তিনিটা স্থান সোঁফাললৈ নি বহুওৱাত ৰীতা শাৰীটোৰ একেবাৰে সোঁমাজত পৰিল। আগতে ৰীতাই শাৰীটোৰ বাঁওফালৰপৰা কিমান নম্বৰ স্থানত বহিছিল?
a) 10 তম   b) 15 তম   c) 12 তম   d) 14 তম
- 5314687 সংখ্যাটোৰ অংকেইটা উৰ্ধ্বক্রমত সজাই সংখ্যাটো নতুনকৈ লিখিলে কিমানটা অংকৰ স্থান অপৰিৱৰ্তিত থাকিব?
a) 1টা   b) 2টা   c) 3টা   d) এটাও নহয়
- তলৰ অনুক্রমটোৰ এটা সংখ্যা অশুদ্ধ। অশুদ্ধ সংখ্যাটো বাছি উলিওৱাঁ।
160, 118, 83, 65, 34, 20
a) 83   b) 118   c) 65   d) 34
- তলৰ অনুক্রমটোৰ অশুদ্ধ সংখ্যাটো বাছি উলিওৱাঁ।
3, 10, 19, 30, 42, 58, 75
a) 10   b) 42   c) 19   d) 58

উত্তৰসমূহ :

1. d   2. b   3. d   4. a   5. b   6. c   7. b

ভাৰতৰ প্ৰথম মহিলা শিক্ষক

■ দোলন বৰা

প্ৰাচীন ভাৰতবৰ্ষত গুৰুকুল শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন আছিল। অৰ্থাৎ শিষ্যসকলে গুৰুৰ গৃহত থাকি গুৰুক ঘৰুৱা কাম-কাজত সহায় কৰি শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিল। সংস্কৃত ব্যাকৰণ, বেদ আদিৰ শিক্ষাদান কৰিছিল গুৰুৱে। ব্ৰিটিছসকলৰ আগমনৰ আগলৈকে ভাৰতবৰ্ষত শিষ্যই গুৰু গৃহলৈ গৈ বা ঘৰলৈ গুৰুক আমন্ত্ৰণ কৰি শিক্ষা লোৱাৰ প্ৰথা চলি আছিল। ব্ৰিটিছসকলৰ আগমনৰ পিছত অৰ্থাৎ অষ্টাদশ শতিকাৰপৰাহে আমাৰ ভাৰতবৰ্ষত আধুনিক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন হয়।

আমাৰ এই লিখনিৰ বিষয় হৈছে সাবিত্ৰী বাঈ ফুলে। যিগৰাকীক ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰথম মহিলা শিক্ষক বুলি স্বীকৃতি দিয়া হয়। তেওঁ প্ৰথম ভাৰতীয় মহিলা শিক্ষক হোৱাৰ লগতে এগৰাকী সমাজসেৱক আৰু মাৰাঠী ভাষাৰ কবিও আছিল। তেওঁ স্বামী জ্যোতিৰাও গোবিন্দৰাও ফুলেৰ লগত মিলি স্ত্ৰী শিক্ষাৰ বিকাশৰ বাবে কাম কৰিছিল। সাবিত্ৰী বাঈ ফুলেক আধুনিক মাৰাঠী কাব্যৰ অগ্ৰদূত বোলা হয়।

১৮৩১ চনৰ ৩ জানুৱাৰী তাৰিখে মহাৰাষ্ট্ৰৰ শতৰা জিলাৰ নাইগাঁৱত সাবিত্ৰী বাঈ ফুলেৰ জন্ম হয়। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম খন্দোজী নেৱসে আৰু মাতৃৰ নাম লক্ষ্মী। ১৮৩১ চনত জন্ম হোৱা সাবিত্ৰী বাঈৰ ১৮৪০ চনত মাত্ৰ ১০ বছৰ বয়সতে বিবাহ হৈছিল।

সাবিত্ৰী বাঈ ফুলেৰ স্বামী জ্যোতিৰাও ফুলে মহাৰাষ্ট্ৰ তথা ভাৰতবৰ্ষৰ সমাজ সংস্কাৰ আন্দোলনৰ

এগৰাকী মুখ্য হোতা আছিল। তেওঁ মহিলা আৰু দলিত শ্ৰেণীৰ লোকক শিক্ষিত কৰি তুলিবলৈ চেষ্টা চলাইছিল। জ্যোতিৰাও ফুলে সাবিত্ৰী বাঈৰ গুৰু, সমৰ্থক আৰু সুৰক্ষা দিওঁতা আছিল। সাবিত্ৰী বাঈ ফুলেৰ জীৱনৰ লক্ষ্যই আছিল বিধৱা বিবাহ, মহিলাৰ মুক্তি আৰু দলিত শ্ৰেণীৰ মহিলাসকলক শিক্ষিত কৰি তোলা।

সাবিত্ৰী বাঈ যেতিয়া স্কুললৈ গৈছিল সমাজৰ

লোকসকলে ইয়াৰ বিৰোধিতা কৰিছিল। তেওঁলৈ শিল দলিয়াইছিল। কিন্তু তেওঁ এইবোৰ কথালৈ ড্ৰাম্কেপ কৰা নাছিল। এই সকলোবোৰ কৰিব পাৰিছিল তেওঁৰ স্বামীৰ সহযোগৰ বাবে। সকলো সময়তে তেওঁৰ স্বামী জ্যোতিৰাও তেওঁক সাহস আৰু প্ৰেৰণা যোগাইছিল।

১৮৪৮ চনৰ ৩ জানুৱাৰী তাৰিখে পুনেত সাবিত্ৰী বাঈ ফুলে আৰু জ্যোতিৰাও ফুলেই মিলি মহিলাৰ বাবে এখন বিদ্যালয় স্থাপন কৰে। এটা বছৰৰ পিছতেই তেওঁলোকে পুনৰ এনে পাঁচখন নতুন বিদ্যালয় স্থাপন কৰিবলৈ সক্ষম হয়। সেই সময়ৰ চৰকাৰখনে তেওঁলোকক এই মহৎ কৰ্মৰ বাবে অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল।

এইগৰাকী মহান মহিলাই ভাৰতবৰ্ষত হোৱা প্লেগ মহামাৰীৰ সময়ত ৰোগীসকলৰ শুশ্ৰূষা কাৰ্যত সক্ৰিয়ভাৱে আত্মনিয়োগ কৰিছিল। এনেদৰে জড়িত হৈ পৰাৰ পিছত এই ৰোগ তেওঁলৈও সংক্ৰমিত হয় আৰু ১৮৯৭ চনৰ ১০ মাৰ্চ তাৰিখে তেওঁৰ জীৱন লীলাৰ সামৰণি পৰে। ❖

কুইজ

- ১। চিপকো আন্দোলন ভাৰতৰ কোনখন ৰাজ্যত আৰম্ভ হৈছিল?
- ২। ১° দ্ৰাঘিমাংশত সময়ৰ পাৰ্থক্য কিমান?
- ৩। ৰাটালুৰ যুদ্ধত নেপোলিয়ন পৰাজিত হৈছিল। সেই ৰাটালু বৰ্তমান কোন দেশৰ অন্তৰ্গত?
- ৪। আৰব সাগৰত থকা কোনটো দ্বীপ য়েমেণৰ (Yemen) অধীন?
- ৫। অৰুণাচলক পূৰ্বতে কি নামেৰে জনা গৈছিল?
- ৬। 'গীতাঞ্জলি' নামৰ কাব্যগ্ৰন্থৰ বাবে ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰে ১৯১৩ চনত সাহিত্যৰ ন'বেল বঁটা লাভ কৰিছিল। গ্ৰন্থখনৰ পাতনি লিখিছিল এজন আইৰিছ কবি আৰু নাট্যকাৰে। দ্য হায়াৰ গ্লাছ, ড্ৰেইড্ৰে', দ্য ছেকেণ্ড কামিং আদি তেওঁৰ সৃষ্টি। তেওঁ কোন?
- ৭। লণ্ডনৰ মাডাম টুছৰ সংগ্ৰহালয়ত স্থান লাভ কৰা প্ৰথম ভাৰতীয় ক্ৰীড়া তাৰকাজন কোন?
- ৮। এখন দেশৰ ৰাজধানীৰ নাম বাকু আৰু দেশখনত প্ৰচলিত মুদ্ৰাৰ নাম 'মনত'। দেশখনৰ নাম কি?
- ৯। 'দ্য ষ্ট'ৰী অব মাই লাইফ'খন বিশ্বৰ অন্ধ আৰু বধিৰসকলৰ জীৱন সলনি কৰাত অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লোৱা মহিলা এগৰাকীৰ আত্মজীৱনী। কোন তেওঁ?
- ১০। ১৮৬৪ চনত কোনখন চহৰ ভাৰতৰ গ্ৰীষ্মকালীন ৰাজধানী হৈছিল?
- ১১। মানুহ শ্মশানত দাহ কৰিলে পঞ্চভূতত মিলিত হোৱা বুলি কয়। হিন্দু ধৰ্ম মতে যিকোনো জীৱ পাঁচটা বস্তুৰে গঠিত। এয়াই পঞ্চভূত। এই বস্তুকেইটা কি কি?
- ১২। 'ইন্দ্ৰমালতী' নামৰ বোলছবিখনে কিমান চনত মুক্তি লাভ কৰিছিল?
- ১৩। 'সাহিত্য অকাডেমি'ৰ পুৰস্কাৰ লাভ কৰা প্ৰথম অসমীয়া গল্প সংকলনখন কি?
- ১৪। Mark Twainৰ আচল নামটো কি?
- ১৫। ১৯০৭ চনত প্ৰকাশিত 'The last leaf' নামৰ বিখ্যাত গল্পটোৰ লেখক কোন?
- ১৬। প্ৰকৃতিৰ বৃষ্টি বুলিলে কাক বুজায়?
- ১৭। সূৰ্য্যক প্ৰদক্ষিণ কৰিবলৈ বৃহস্পতি গ্ৰহক কিমান দিন লাগে?
- ১৮। মানচিত্ৰ অধ্যয়ন বিজ্ঞানক কি বুলি কোৱা হয়?
- ১৯। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চৰকাৰী ভাষা ছটা। তাৰে চাৰিটা হ'ল—ইংৰাজী, ফৰাচী, চীনা আৰু আৰবী। বাকী দুটা কি?
- ২০। SARS-COV-2ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি? ❖

■ সংগ্ৰহ : সীমান্ত কলিতা

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্ন

- ১। শাস্তি আৰু কাৰাগাৰ ব্যৱস্থাপনাৰ বিষয়ে কৰা অধ্যয়নক কি বোলে?
- ২। বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ (WHO) মুখ্য কাৰ্যালয় ক'ত অৱস্থিত?
- ৩। ভাৰতত গণৰাজ্য দিৱস পালন কৰাৰ দিনাই অৰ্থাৎ ২৬ জানুৱাৰীত এটা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় দিৱস পালন কৰা হয়। দিৱসটো কি?
- ৪। Hifi মানে হাই ফিডেলিটি। Wifi মানে কি? ❖

তৰা

■ জিৰি বৰ্মন

বিভিন্ন ভাষাত শিশুসকলৰ বাবে উপযোগী মানবিশিষ্ট বহুতো চলচ্চিত্ৰ আছে। তাৰ ভিতৰত 'তৰা'ও (Tora's Love—ইংৰাজী নাম) এখন। তৰা আন্তৰ্জাতিক খ্যাতিসম্পন্ন চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাতা জাহ্নু বৰুৱাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত এখন অসমীয়া ছবি। ২০০৪ চনত এই কথাছবিখনে চিত্ৰগৃহত মুক্তি লাভ কৰিছিল। ২০০৩ চনত এই ছবিখনে শ্ৰেষ্ঠ শিশু ছবিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় বঁটা লাভ কৰিছিল। চলচ্চিত্ৰখন প্ৰযোজনা কৰিছিল ভাৰতৰ চিলড্ৰেনছ ফিল্ম ছ'চাইটিয়ে (Childrens' Film Society)।

'তৰা' চলচ্চিত্ৰখনৰ কাহিনী অসমৰ এখন গাঁৱৰ দুটা প্ৰতিবেশী পৰিয়ালৰ ওপৰত আধাৰিত। দুয়োটা পৰিয়ালৰ মাজত ভাল সম্পৰ্ক আছিল। চলচ্চিত্ৰখনৰ মূল চৰিত্ৰ তৰা। তৰা হৈছে এজনী সাত বছৰীয়া ছোৱালী। গাঁৱৰ বিদ্যালয়ত পঢ়ে। তাই দেউতাক (পূৰ্ণ) আৰু মাকৰ (জোনাকী) লগত থাকে। আনটো পৰিয়ালতো তিনিজন সদস্য—নৱ আৰু দৱ নামৰ দুজন ভাতৃ আৰু দুয়োৰে শয়্যাগত মাক। নৱহঁতৰ এজনী গাইগৰু আৰু এটা দামুৰী আছিল। তৰাই তাৰ নাম ৰাখিছিল মন। মন আছিল তৰাৰ অতি মৰমৰ। এদিন ঘৰৰ মাটিৰ সীমাক কেন্দ্ৰ কৰি দুয়োটা পৰিয়ালৰ মাজত

কাজিয়া লাগিল। এই কাজিয়াখন মীমাংসা কৰাত তৰাৰ ভূমিকাই হৈছে চলচ্চিত্ৰখনৰ মূল কাহিনী।

প্ৰকৃতিক ভালপোৱা এই সৰু ছোৱালীজনীৰ গৰু পোৱালি মনৰ লগত থকা আত্মিক সম্পৰ্ক সঁচাকৈয়ে ভাল লগা। কাজিয়া কৰাৰ বাবে নৱ আৰু দৱক পুলিচে ধৰি লৈ যায়। দুয়োজন ভায়েক পুলিচ থানাত থকা সময়খিনিত আইতাক (নৱ আৰু দৱৰ মাতৃ), গাইগৰুজনী আৰু মনৰ বাবে তৰাৰ যি

মনোকষ্ট হৈছিল সেয়াই প্ৰতিজন দৰ্শকৰ মন স্পৰ্শ কৰিব। ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ লগত আমাৰ সম্পৰ্ক কেনে হোৱা উচিত সেই শিক্ষাও চলচ্চিত্ৰখনে আমাক দিছে।

'তৰা' শিক্ষাৰ্থীসকলে চাব পৰা ৬৩ মিনিট দৈৰ্ঘ্যৰ এখন সুন্দৰ চলচ্চিত্ৰ। চলচ্চিত্ৰখন ইণ্টাৰনেটত উপলব্ধ। তৰাৰ চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ কৰা মুগাক্ষীৰ সাৱলীল অভিনয়ে সকলোকে মুগ্ধ কৰিব। তৰাৰ পিতৃ আৰু মাতৃৰ চৰিত্ৰত অভিনয় কৰিছে ক্ৰমে অনুপ হাজৰিকা আৰু ইন্দ্ৰানী চেতিয়াই। চলচ্চিত্ৰখনৰ সংগীত পৰিচালনা কৰিছিল ৰীতা দাস আৰু ৱাই.এছ. মূক্ষীয়ে।

হালধীয়া চৰায়ে বাওখান খায়, সাগৰলৈ বহু দূৰ, পখী, কণিকাৰ ৰামধেনু আদি চলচ্চিত্ৰবোৰৰ দৰে তৰা চলচ্চিত্ৰখনতো জাহ্নু বৰুৱাই শিশু চৰিত্ৰটিক সমাজৰ ধনাত্মক পৰিৱৰ্তনৰ সম্ভাৱনা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছে। চলচ্চিত্ৰখন চোৱাটো শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে এটা আনন্দকৰ অভিজ্ঞতা হ'ব।

উল্লেখ্য যে ২০০৪ চনৰ ১৫ আগষ্টত ধেমাজিত সংঘটিত বোমা বিস্ফোৰণত মৃত্যু হোৱা শিশুসকলৰ নামত পৰিচালক জাহ্নু বৰুৱাই এই চলচ্চিত্ৰখন উছৰ্গা কৰিছে। ❖

ইউ-টিউব

■ অপৰ্ণা দেৱী

ইণ্টাৰনেটৰ ইতিহাসৰ এক যুগান্তকাৰী সংযোজন হ'ল ইউ-টিউব (You-tube)। ম'বাইল কেমেৰাৰ সহায়ত ভিডিঅ' প্ৰস্তুত

কৰিব পৰা হোৱাৰ আৰম্ভণিৰ সময়তেই জাৱেদ কৰিম (Jawed Karim), ষ্টীভ্ চেন (Steve Chen) আৰু চাদ্ হাৰ্লি (Chad Hurley) নামৰ তিনিজন য়ুৰকে অনুভৱ কৰিলে যে মানুহে প্ৰস্তুত কৰা ভিডিঅ'বোৰ ভাগ-বতৰা (share) কৰিবৰ বাবে কোনো নিৰ্দিষ্ট প্লেটফৰ্ম বা মঞ্চ নাই। সেয়াই আছিল যুগান্তকাৰী এক চিন্তাৰ আৰম্ভণি।

জাৱেদ কৰিমে ইণ্ডিয়ানা ইউনিভাৰ্ছিটি অব পেনচিলভেনিয়াৰপৰা ডিজাইনৰ ডিগ্ৰী আৰু বাকী দুগৰাকী ষ্টীভ্ চেন আৰু চাদ্ হাৰ্লিয়ে কম্পিউটাৰ বিজ্ঞান বিষয়ত ডিগ্ৰী গ্ৰহণ কৰি পে পল (Pay Pal) নামৰ এটা কোম্পানীত যোগদান কৰে। তেওঁলোক তিনিও মিলি ২০০৫ চনৰ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰি তাৰিখে ইউ-টিউব নামৰ এটা ৱেবছাইট (website) মুকলি কৰিলে। অনলাইন সেই ৱেবছাইটত জাৱেদ কৰিমে 'মি এট্ দি জু' (Me at the zoo) নামৰ এটা ভিডিঅ' আপলোড কৰিলে। 'মি এট্ দি জু' নামৰ ভিডিঅ'টোৱেই আছিল ইউ-টিউবত শ্বেয়াৰ বা ভাগ-বতৰা কৰা প্ৰথমটো ভিডিঅ'।

২০০৫ চনৰ ডিছেম্বৰ মাহৰপৰা ইউ-টিউব এটা কোম্পানীলৈ পৰিবৰ্তিত হ'ল আৰু ইয়াৰ প্ৰথমটো কাৰ্যালয় স্থাপন হ'ল কেলিফৰ্ণিয়াৰ এখন ৰেষ্টুৰেণ্টৰ ওপৰ মহলাত। বছৰ বাগৰাৰ লগে লগে ইউ-টিউবো ঠন ধৰি উঠিবলৈ ল'লে। জনপ্ৰিয়তাও বাঢ়ি যাবলৈ ধৰিলে। বৰ্তমান ভিডিঅ' ভাগ-বতৰা কৰাৰ কথা আহিলেই ইউ-টিউবৰ কথা মনলৈ আহে।

ইউ-টিউবত কৰ্মৰত কৰ্মচাৰীসকল পে-পল

কোম্পানীৰ ভূতপূৰ্ব কৰ্মচাৰী। ২০০৬ চনৰ অক্ট'বৰ মাহত গুগল কোম্পানীয়ে ইউ-টিউব কোম্পানীক ক্ৰয় কৰাৰ চেষ্টা

কৰিছিল যদিও সফল নহ'ল। বৰঞ্চ ইউ-টিউবে একেলগে কাম কৰাৰহে ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিলে।

ইউ-টিউব বৰ্তমান তৃতীয়টো বৃহৎ ৱেবছাইট। গুগল আৰু ফেচবুকৰ পিছতেই ইউ-টিউবৰ স্থান।

২০০৬ চনত ইউ-টিউবত ভিডিঅ' আপলোড কৰাৰ উৰ্ধ সীমা আছিল মাত্ৰ ১০ মিনিট। অৰ্থাৎ ১০ মিনিট সময়ৰ ভিতৰৰ ভিডিঅ'হে আপলোড কৰিব পৰা গৈছিল। কিন্তু বৰ্তমান নিৰ্দিষ্ট কোনো সময়সীমা নাই।

২০২০ চনৰ কৰ'ণা মহামাৰীয়ে সৃষ্টি কৰা সম্ভ্ৰাসে ১৬০ কোটি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী শিক্ষাৰ দিশত ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা বুলি ইউনেস্ক'ৰ এটা সমীক্ষাত প্ৰকাশ পাইছে। সেই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ অধিক সংখ্যকেই ইউ-টিউব ভিডিঅ'ৰ সহায়ত পঢ়া-শুনাৰ লগত এক সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

ইউ-টিউবত ভিডিঅ' ভাগ-বতৰা কৰাসকলক ইউ-টিউবাৰ নামে জনা যায়। বৰ্তমান সময়ত ই এক পেছা (profession), যি পেছাৰ জৰিয়তে সৃষ্টিশীল মন এটাক সৃষ্টিশীল কামত লগাই অৰ্থ উপাৰ্জন কৰিব পৰা যায়।

এটি সমীক্ষাত প্ৰকাশ পোৱা মতে ১৫ বছৰৰপৰা ৩০ বছৰ বয়সৰ সময় সীমাৰ ভিতৰৰ য়ুৱক-য়ুৱতীসকলে টিভিৰ পৰিবৰ্তে ইউ-টিউব বেছি পছন্দ কৰে।

ইউ-টিউব এনে এক সামাজিক মাধ্যম, যি মাধ্যমত সকলো বিষয় সকলো সময়তে উপলব্ধ হয়। আমাৰ প্ৰয়োজনীয় বহুতো কথাৰ আঁতি-গুৰি বিচাৰিবলৈ ইউ-টিউবৰ সহায় ল'ব পাৰি। ❖

ছাচপেণ্ডেড কফি

■ মানসী বৰুৱা

ছাচপেণ্ডেড কফি (Suspended Coffee) বা ছাচপেণ্ডেড মীল শেহতীয়াকৈ ৰাষ্ট্ৰীয় কাকত-আলোচনী অথবা ছ'চিয়েল মিডিয়াত চৰ্চিত হৈ পৰা এটি বিষয়। ছাচপেণ্ডেড কফি আন্দোলনৰ সৈতে জড়িত ইউৰোপৰ নৰৱে নামৰ দেশখন অধিক চৰ্চালৈ আহিছে যদিও ভোকাতুৰ লোকৰ বাবে ছাচপেণ্ডেড খাদ্য আগবঢ়োৱাৰ এক প্ৰাচীন পৰম্পৰা তুৰস্কৰ বেকাৰীসমূহত ছাচপেণ্ডেড ব্ৰেড হিচাপে প্ৰচলিত আছিল।

এই প্ৰথা পোনপ্ৰথমে ইটালীত আৰম্ভ হৈ বিশ্বৰ আন কিছুমান দেশলৈও প্ৰসাৰিত হয়। ইটালীৰ বিভিন্ন কফি হাউছবোৰত অৱস্থাপন্ন গ্ৰাহকসকলে নিজৰ বাবে কফিৰ অৰ্ডাৰ কৰোঁতে অতিৰিক্ত দুই-একাপ কফিৰো মূল্য ব্যয় কৰে যাতে পৰৱৰ্তী সময়ত কোনো অভাবী লোক এজন আহি বিনামূল্যে উক্ত কফি সেৱন কৰিব পাৰে। অভাবী লোকজনক বিনামূল্যে পৰিবেশন কৰা কফি কাপৰ নাম ছাচপেণ্ডেড কফি। ক্ৰমান্বয়ে এই ছাচপেণ্ডেড কফি আন্দোলন আন আন দেশসমূহলৈও সম্প্ৰসাৰিত হ'ল আৰু ছাচপেণ্ডেড কফিৰ লগতে ছাচপেণ্ডেড ফুডৰ ধাৰণাও গঢ়ি উঠিল।

ইউৰোপৰ নৰৱে নামৰ দেশখনত ২০১৩ চনৰপৰা ছাচপেণ্ডেড কফি তথা ছাচপেণ্ডেড ফুডৰ ধাৰণাটো প্ৰচলিত হয়। ইয়াৰ ৰেষ্টোৰাঁসমূহলৈ গৈ কিছুমান গ্ৰাহকে হয়তো দহকাপ কফিৰ অৰ্ডাৰ দি কৈছে, “১০ কফি, ৪ ছাচপেণ্ডেড” আৰু তেওঁ দহকাপ কফিৰেই মূল্য আদায় কৰি ৬ কাপ কফিহে নিজৰ বাবে লৈছে। সেইদৰে কিছু সময় পিছত হয়তো আৰু এজন গ্ৰাহক আহি ৫ কাপ কফিৰ অৰ্ডাৰ কৰিছে এইদৰে— “৫ কফি, ১ ছাচপেণ্ডেড” আৰু ইয়াৰ পিছত তেওঁ পাঁচকাপ কফিৰ মূল্য আদায় কৰি চাৰিকাৰু কফিহে লৈছে। ইয়াৰ পিছতে হয়তো দেখা যাব ৰেষ্টোৰাঁখনলৈ এনে এগৰাকী গ্ৰাহক আহিছে যিয়ে ৰেষ্টোৰাঁখনৰ গৰাকী অথবা পৰিচাৰকক সুধিছে “ছাচপেণ্ডেড কফি

হ'ব নেকি?” তেতিয়া পৰিচাৰকে একাপ গৰম কফি গ্ৰাহকগৰাকীলৈ আগবঢ়াই দিছে। কিছু সময় পিছত হয়তো আন এগৰাকী ভোকাতুৰ গ্ৰাহক আহি “এসাঁজ ছাচপেণ্ডেড আহাৰ হ'ব নেকি” বুলি প্ৰশ্ন কৰিছে আৰু পৰিচাৰকে তেওঁলৈ এসাঁজ আহাৰ আগবঢ়াইছে।

লক্ষ্যণীয়ভাৱে একাপ কফি বা এসাঁজ আহাৰ বিচৰা উক্ত ভোকাতুৰ গ্ৰাহক দুগৰাকীয়ে কিন্তু কফিকাৰু বা ভাতসাঁজৰ বিনিময়ত কোনো ধৰণৰ মূল্য পৰিশোধ কৰিবলগা নহয়। কাৰণ তেওঁলোকে গ্ৰহণ কৰা কফিকাৰু বা ভাতসাঁজৰ মূল্য ইতিমধ্যে অন্য গ্ৰাহকে আদায় কৰি থৈছে। সমাজৰ পিছপৰা দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ লোকসকলক তুলনামূলকভাৱে অৱস্থাপন্ন লোকসকলে আগবঢ়োৱা সহায়ৰ এক মাধ্যম হৈছে এই ছাচপেণ্ডেড কফি বা ছাচপেণ্ডেড মীল— যি ব্যৱস্থা কেৱল ইটালী নতুবা নৰৱেতেই সীমাবদ্ধ হৈ নাথাকি বিশ্বৰ আন কিছুমান ঠাই যেনে—হংকং, টাইৱান, ডুবাই, মালয়েছিয়া আদিলৈও প্ৰসাৰিত হৈছে। বৰ্তমান ভাৰতৰো কিছুমান ঠাইত ৰেষ্টোৰাঁ বা কফি হাউছৰ জৰিয়তে এক শ্ৰেণীৰ লোকে এই সেৱা আগবঢ়াবলৈ প্ৰচেষ্টা গ্ৰহণ কৰা দেখা গৈছে।

বিশ্বৰ বিভিন্ন ঠাইৰ নাগৰিকসকলৰ মাজত ক্ৰমান্বয়ে বাঢ়ি অহা ছাচপেণ্ডেড কফি বা ছাচপেণ্ডেড মীলৰ এই পৰম্পৰা অথবা ধাৰাৰ জৰিয়তে সহায় কৰোঁতাজনে নিজৰ পৰিচয় প্ৰকাশ নকৰাকৈয়ে অভাবীজনক সহায়ৰ হাত আগবঢ়ায়। যাৰ ফলত সমাজৰ তুলনামূলকভাৱে অৱস্থাপন্ন শ্ৰেণী আৰু পিছপৰা শ্ৰেণীৰ লোকসকলৰ মাজত এক অদৃশ্য সাঁকো গঢ়ি উঠে। ❖

হেৰাই যাব শনিগ্ৰহৰ আঙঠি

■ মহানন্দ শৰ্মা

আমাৰ পৰা ১২০ কোটি কিলোমিটাৰ দূৰত আছে সৌৰজগতৰ অতিকৈ আকৰ্ষণীয় গ্ৰহ শনি। এই মনোমোহা গ্ৰহটোৰ আছে সাতটা অতীৰ সুন্দৰ আঙঠি। অতিশয় শীতল জলীয় বৰফকণা, গেছ, ধূলিকণা, শিলাখণ্ড আদি পদাৰ্থৰে গঠিত এই আঙঠিকেইটা হেনো এদিন-দুদিনকৈ হেৰাই গৈ নোহোৱা হৈ যাব। শেহতীয়াকৈ জ্যোতিৰ্বিজ্ঞানীসকলে দিছে ইয়াৰ সন্ভেদ। মাৰ্কিন মহাকাশ গৱেষণা সংস্থা 'নাছা'ৰ তথ্য মতে এটা সময়ত গ্ৰহটোৱে গিলি পেলাব তাৰ আঙঠিকেইটা। ইতিমধ্যে ইয়াৰ স্পষ্ট প্ৰমাণ দিছে নাছাৰ দ্বাৰা শনি গ্ৰহ অধ্যয়নৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা মহাকাশযান 'কেছিনি'য়ে (Cassini)। ২০১৭ চনলৈ ১৩ বছৰ ধৰি শনি গ্ৰহ আৰু তাৰ আঙঠিসহ উপগ্ৰহকেইটা অধ্যয়ন কৰি তথ্য প্ৰেৰণ কৰিছিল কেছিনি মহাকাশযানে। এই তথ্যসমূহ বিশ্লেষণ কৰি বিজ্ঞানীসকলে প্ৰকাশ কৰা মতে শনিৰ নিজৰ জগতখনত ঘটিছে অভাৱনীয় পৰিৱৰ্তন। যদিহে আঙঠিকেইটা হেৰাই যায় তেন্তে শনিগ্ৰহৰ আজিৰ সৌন্দৰ্য্য আৰু দেখিবলৈ পোৱা নাযাব। অৱশ্যে এতিয়াই নিঃশেষ হৈ নাযায় এই আঙঠিকেইটা। ইয়াৰ বাবে লাগিব কেইবা কোটি বছৰ। পিছে প্ৰশ্ন হয়, কিয় এনেদৰে লোপ পাব শনিগ্ৰহৰ আঙঠি? তাৰো উত্তৰ

দিছে বিজ্ঞানীমহলে। প্ৰথমতে জানিব লাগিব প্ৰকৃততে কি এই আঙঠি !

শনিৰ আঙঠিকেইটা আচলতে কি ?

শনি হৈছে সৌৰজগতৰ দ্বিতীয় সৰ্ববৃহৎ গ্ৰহ। আকৃতিৰ হিচাপত বৃহস্পতি গ্ৰহৰ পাছতে স্থান শনিৰ। নিজৰ মেৰুদণ্ডত ২৭ ডিগ্ৰী কোণ কৰি থকা কম ঘনত্বৰ এই গ্ৰহটোৰ কেউদিশে আঙঠি আছে ৬২টা উপগ্ৰহ আৰু সাতটা আঙঠি। আৱিষ্কাৰ কৰাৰ

ক্ৰম অনুযায়ী আঙঠিকেইটাক এ, বি, চি, ডি, ই, এফ আৰু জি নামেৰে নামকৰণ কৰা হৈছে। আমাৰ সৌৰজগতৰ সৃষ্টিৰ সময়তে শনি গ্ৰহৰ সৃষ্টি হৈছিল চাৰিশ কোটি বছৰ পূৰ্বে। কিন্তু তাৰ বহু পাছত এই আঙঠিকেইটাৰ সৃষ্টি হৈছিল। এই আঙঠিকেইটা এক কোটি আৰু দহ কোটি বছৰৰ ভিতৰত সৃষ্টি হোৱা বুলি ঠাৱৰ কৰা হৈছে। সেই হিচাপত ইহঁত তেনেই কম বয়সীয়া। গ্ৰহটোৰ বিষুৱৰেখাৰ চৌকাষে অৱস্থিত এই আঙঠিকেইটা। এটাৰ পাছত এটাকৈ তৰপে তৰপে আছে এই আঙঠিকেইটা। এই আঙঠিকেইটাত সৰু সৰু গ্ৰহাণুও আৱিষ্কাৰ কৰা হৈছে। অনুমান কৰা মতে কোনো ধূমকেতু বা গ্ৰহাণু শনি গ্ৰহৰ কাষেৰে পাৰ হৈ যাওঁতে গ্ৰহটোৰ তীব্ৰ মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিৰ ফলত সেইবোৰ ভাঙি টুকুৰা টুকুৰ হৈ পৰে আৰু গ্ৰহটোৰ কেউদিশে প্ৰদক্ষিণ কৰিবলৈ ধৰে। পৃথিৱীৰ তুলনাত শনি গ্ৰহৰ আৱৰ্তন কাল আধাৰো কম। শনি গ্ৰহই নিজৰ মেৰুদণ্ডক কেন্দ্ৰ কৰি প্ৰায় দহ ঘণ্টাতে এপাক মাৰে, তাৰ লগে লগে গ্ৰহটোৰ আঙঠিকেইটায়ো প্ৰদক্ষিণ কৰি থাকে। আঙঠিত থকা পদাৰ্থবোৰৰ আকাৰ মাইক্ৰ'মিটাৰৰ পৰা কেইবামিটাৰ পৰ্যন্ত। আঙঠিকেইটাৰ

বিজ্ঞান বাৰ্তা

প্ৰতিফলিত ৰশ্মিয়ে গ্ৰহটোক উজলাই ৰাখে। শনি গ্ৰহৰ আঙঠিকেইটা পৃথিৱীৰ পৰা খালী চকুৰে দেখা পোৱা নাযায়। ১৬১০ চনত নিজে সজা দূৰবীণেৰে প্ৰথমবাৰৰ বাবে শনি গ্ৰহৰ আঙঠি প্ৰত্যক্ষ কৰিছিল মহান বিজ্ঞানী গেলিলিঅ' গেলিলিয়ে। অৱশ্যে তেতিয়া সেই দূৰবীণেৰে এখন স্পষ্ট ছবি দেখাটো সম্ভৱ হোৱা নাছিল। তেওঁ কৈছিল যে শনি অকলশৰীয়া নহয়, ই আচলতে তিনিটা এককৰ সমষ্টি, যি পৰস্পৰৰ সংস্পৰ্শত থাকে। তেওঁৰ মতে মাজত শনি গ্ৰহ আছে আৰু দুয়োফালে আছে দুখন 'কাণ'। পাছলৈ ১৬৫৫ চনত খ্ৰিষ্টিয়ান হাইজেনছে ইয়াক কাঁহীৰ আকাৰৰ বুলি বিৱৰণ দাঙি ধৰিছিল।

কিয় হেৰাই যাব আঙঠি?

নাছাৰ অধ্যয়ন মতে আৱহমান কালৰে পৰা গ্ৰহটোৰ মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিয়ে তাৰ গেছীয় আঙঠিকেইটাক টানি আছে। ফলত গেছীয় আঙঠিৰ পৰা অহৰ্নিশে শনি গ্ৰহৰ বুকুত গেছ আৰু ধূলিকণাৰ বৰষুণ নামিয়েই আছে। গেছীয় বৰষুণৰ ফলত আঙঠিৰ পৰা বিপুল পৰিমাণৰ গেছ ক্ৰমাগতভাৱে গ্ৰহটোৰ বুকুলৈ নামি গৈ আছে। আনকি আঙঠিত থকা ধূলি আৰু আন পদাৰ্থও গ্ৰহটোৰ বুকুত পতিত হোৱাৰ তথ্য দিছে শনি গ্ৰহ অধ্যয়নৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা কেছিনি

মহাকাশযানখনে। বিজ্ঞানীসকলে ঠাৱৰ কৰা মতে এনেদৰে এই মহাজাগতিক ঘটনা অব্যাহত থাকিলে অহা দহ কোটি বছৰৰ ভিতৰত আটাইবোৰ আঙঠিৰ অস্তিত্ব নোহোৱা হৈ যাব। এনে পৰিঘটনাত সবাতোকৈ আগত নিঃশেষ হৈ যাব গ্ৰহটোৰ একেবাৰে নিকট আঙঠিটো। ই গ্ৰহটোৰ বুকুৰ একেবাৰে ওচৰতে থকা বাবে ইয়াৰ ওপৰত মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিৰ প্ৰভাৱ বহু বেছি। শেহতীয়া অধ্যয়ন মতে শনি গ্ৰহৰ আঙঠিৰ মাথোঁ আধা ঘণ্টাৰ গেছীয় বৰষুণৰ পানীয়ে অলিম্পিক খেলৰ একোটা ছুইমিং পুল পূৰাই পেলাব পৰা যাব। তেনে হিচাপত প্ৰতিদিনে বা প্ৰতিবছৰে যি পৰিমাণৰ গেছীয় বৰষুণ গ্ৰহটোৰ বুকুলৈ নামি আছে তাৰ পৰাই অনুমান কৰিব পাৰি এই আঙঠিৰ ক্ষতি কিমান। নাছাৰ অধ্যয়নে দিয়া আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা যে আঙঠিকেইটাৰ ৰং আৰু উষ্ণতাৰ লগতে ৰাসায়নিক পৰিৱৰ্তনো দেখা দিছে। যিহেতু এনে জলীয় বৰফকণা, গেছ আৰু ধূলি আদিৰে নতুন উপগ্ৰহ সৃষ্টিৰ প্ৰক্ৰিয়া চলি থাকে; সেয়েহে আঙঠিকেইটাত থকা ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ পদাৰ্থপিণ্ডবোৰো এটা সময়ত কেইবা কোটি বছৰ পাছত পূৰ্ণাংগ উপগ্ৰহ একোটা হৈ পৰাৰ সম্ভাৱনা আছে। কিন্তু গ্ৰহটোৰ আঙঠিকেইটা হেৰাই গ'লে তাত সেই সম্ভাৱনাও লোপ পাব। ❖

চুড'কু মাৰ্চ, ২০২০ৰ শুদ্ধ উত্তৰ দিওঁতাসকল

চতুৰ্থ শ্ৰেণী : ভাৰসা তালুকদাৰ (খ)।

পঞ্চম শ্ৰেণী : ত্ৰিবেণী শইকীয়া (খ)।

ষষ্ঠ শ্ৰেণী : হাদীপ শৰ্মা বশিষ্ঠ (ক), ময়ংক পাঠক (খ), ৰাগিণী সংস্কৃতি বৰ্মন (গ), শ্যামস্তুিকা মজুমদাৰ (গ)।

সপ্তম শ্ৰেণী : মৃন্ময় হালৈ (ঘ), গীতাৰ্থ শৰ্মা (গ), সুমন কাকতি (ঘ), ৰাজশ্ৰী ডেকা (খ), ধীমান জ্যোতি বৰুৱা (গ)।

অষ্টম শ্ৰেণী : প্ৰজ্ঞান বৰুৱা (ঘ), ৰূপশিখা ডেকা (ঘ), শিৱাংগী বেজবৰুৱা (ঘ)।

নৱম শ্ৰেণী : ৰক্তিম অভিনন্দন বৰ্মন (খ), ৰাজকমল শইকীয়া (ঘ), সুপ্ৰিয়া গোস্বামী (ঘ), নৱজ্যোতি তালুকদাৰ (খ), শ্যাম সমীৰ বৈৰাগী (খ)।

দশম শ্ৰেণী : বিশাল কলিতা (গ)। ❖

শিক্ষক দিৱস

■ অভিজিত শৰ্মা বৰুৱা

অতীত কালৰ পৰাই ভাৰতত শিক্ষকসকলক এক বিশেষ মৰ্যাদা দি অহা হৈছে। এক পৌৰাণিক শ্লোকত কোৱা হৈছে—

গুৰুৰ্ভ্ৰম্মা গুৰুৰ্বিযুঃ গুৰুৰ্দ্ৰো মহেশ্বৰঃ।

গুৰুঃ সাক্ষাৎ পৰমব্ৰহ্ম তস্মৈ শ্ৰীগুৰুৰে নমঃ।

অৰ্থাৎ মই মোৰ সেই গুৰুলৈ সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম জনাইছোঁ, যাৰ স্থান ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু মহাদেৱৰ স্থানৰ লগতহে তুলনীয়। পৰমব্ৰহ্মৰ বিষয়েও যাৰ জ্ঞান আছে, সেই গুৰুৰ আগত মই ভক্তিত মূৰ দোঁৱাইছোঁ।

ভাৰতত অতীজৰেপৰা গুৰু-শিষ্যৰ লগত যি

আত্মিক সম্পৰ্ক, সেই সম্পৰ্ক সম্ভৱ বিশ্বৰ আন দেশত পাবলৈ নাই। যি গুৰুৱে প্ৰকৃত্যৰ্থত কোনো শিক্ষা নিদিলেই, মনে মনেহে কেৱল গুৰু বুলি ভাবি থকা হ'ল, সেই গুৰু দ্ৰোণাচাৰ্যই বিচৰামতেই একলব্যই আনকি নিজৰ হাতৰ বুঢ়া আঙুলি কাটিও উছৰ্গা কৰিলে! এনে কাহিনী বাৰু আন দেশৰ পৌৰাণিক কাহিনীৰ কিতাপত আছেনে? গুৰুক ভগৱান হিচাপে জ্ঞান কৰা প্ৰকৃত শিষ্যসকলেতো গুৰুৰ বাবে নিজৰ প্ৰাণো আহুতি দিব পাৰে। ছাত্ৰসকলৰ গুৰুভক্তিৰ বহু কাহিনী আমাৰ পৌৰাণিক গ্ৰন্থৰ পাতে পাতে। তদুপৰি শিষ্যৰ বাবে অসীম কষ্ট কৰা গুৰুৰ কাহিনীও আমাৰ ভাৰততে আছে। প্ৰাচীন ভাৰতৰ এক ৰাজ্য

মহিলাৰোপ্যৰ ৰজা অমৰশক্তিৰ তিনি মুৰ্থ পুত্ৰ বসুশক্তি, উগ্ৰশক্তি আৰু অনন্তশক্তিৰ সুশিক্ষাৰ বাবে মহান গুৰু বিষ্ণু শৰ্মাই এক অভিনৱ পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰি উপাদেয় সাধু কথাবে ৰচনা কৰিলে পঞ্চতন্ত্ৰৰ দৰে এক সুন্দৰ গ্ৰন্থ, যি সেই ৰাজকোঁৱৰসকলক সুশিক্ষিত কৰি তোলাৰ উপৰি এতিয়াও আমাক সুশিক্ষা, নীতিজ্ঞানৰ লগতে মনোৰঞ্জনা দি আহিছে।

সেইবাবেই ভাৰতত শিক্ষকৰ অতিশয় গুৰুত্ব আছে, সেই বাবেই ভাৰতত সকলো শিষ্যই গুৰু দক্ষিণা দিয়ে। আধুনিক যুগতো শিক্ষকসকলৰ মহান ত্যাগ সুঁৱৰিবলৈ আৰু শিক্ষকসকলক কৃতজ্ঞতা জনাবলৈ ছাত্ৰসকলক সুবিধা দি আমি প্ৰতি বছৰে ৫ ছেপ্টেম্বৰৰ দিনা শিক্ষক দিৱস উদ্‌যাপন কৰি আহিছোঁ।

৫ ছেপ্টেম্বৰ—বছৰটোৰ এক অবিস্মৰণীয় দিন

প্ৰখ্যাত শিক্ষাবিদ, ভাৰতৰ দ্বিতীয় ৰাষ্ট্ৰপতি সৰ্বেপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণৰ জন্মদিন ৫ ছেপ্টেম্বৰৰ দিনটো প্ৰতি বছৰে শিক্ষক দিৱস হিচাপে উদ্‌যাপন কৰা হৈ আহিছে। ১৯৬২ চনত তেওঁ ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতি হৈ থাকোঁতেই তেওঁৰ কিছু ছাত্ৰ আৰু বন্ধুৱে তেওঁৰ জন্মদিনটো পালন কৰিবৰ বাবে তেওঁৰ অনুমতি বিচাৰিলে। তেতিয়া ৰাধাকৃষ্ণণে ক'লে যে তেওঁৰ জন্মদিনটো বেলেগ হিচাপে পতাতকৈ সেই দিনটো 'শিক্ষক দিৱস' হিচাপে পালন কৰিলে তেওঁ নিজে গৌৰৱান্বিত অনুভৱ কৰিব। ৰাধাকৃষ্ণণৰ সেই অনুৰোধৰপৰাই জানিব পৰা যায় যে তেওঁ শিক্ষকতা বৃত্তিটোক কিমান ভাল পাইছিল। তেতিয়াৰেপৰা ভাৰতত সৰ্বেপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণৰ জন্মদিন ৫ ছেপ্টেম্বৰক 'শিক্ষক দিৱস' হিচাপেই পালন কৰা হৈ আহিছে।

ৰাধাকৃষ্ণণৰ বিষয়ে এটা সৰু, কিন্তু তাৎপৰ্যপূৰ্ণ কথা বহুত দিনলৈকে জনা নাছিলো। শিক্ষাৰ বিষয়ত তেওঁ আগবঢ়োৱা অৱদানৰ বাবে ১৯৩১ চনত ইংলেণ্ডৰ ৰজা পঞ্চম জৰ্জ ৰাধাকৃষ্ণণক 'নাইট' উপাধি

বিশেষ নিবন্ধ

প্ৰদান কৰাৰ কথা ঘোষণা কৰে আৰু ১৯৩২ চনৰ এপ্ৰিলত তেওঁক এই সন্মান অৰ্পণ কৰা হয়। কিন্তু তেওঁ জীৱনত কেতিয়াও নিজৰ নামৰ আগত 'নাইট'ৰ সন্মানসূচক 'ছাৰ' উপাধি নিলিখিলে। সেইবাবে আজিও আমি তেওঁক ডঃ সৰ্বেপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ নামেৰেহে জানো, 'ছাৰ সৰ্বেপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ' বুলি নাজানো।

সৰ্বেপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণৰ প্ৰসংগ ওলালেই যেতিয়া তেওঁৰ বিষয়ে বিশ্বৰ শ্ৰেষ্ঠ লোকসকলে কেনে উচ্চ মন্তব্য কৰিছিল, সেই বিষয়েও চমুকৈ উনুকিয়াই থ'ব পাৰি। পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহৰুৱে ৰাধাকৃষ্ণণৰ বিষয়ে কৈছিল, "ৰাধাকৃষ্ণণে নিজৰ দেশক বিভিন্ন ধৰণেৰে সেৱা কৰিছিল। কিন্তু সকলোৰে ওপৰত তেওঁ আছিল এজন মহান শিক্ষক, যাৰ পৰা আমি বহু কথা শিকিছোঁ আৰু এতিয়াও আন বহু কথা শিকিবলগীয়া আছে। এনে এজন প্ৰখ্যাত দাৰ্শনিক, এজন আদৰ্শ শিক্ষক আৰু এজন মহান মানৱক ৰাষ্ট্ৰপতি হিচাপে পোৱাটো সমগ্ৰ ভাৰতৰ বাবেই বৰ গৌৰৱৰ কথা। ই লগতে এই কথাও সূচায় যে কেনে ধৰণৰ লোকক আমি শ্ৰদ্ধা আৰু সন্মান কৰোঁ।" বিখ্যাত দাৰ্শনিক বাৰ্ট্ৰাণ্ড ৰাছেলে ৰাধাকৃষ্ণণৰ বিষয়ে মন্তব্য কৰিছিল, "ভাৰতেই হ'ল আধুনিক বিশ্বৰ প্ৰথম আৰু এতিয়ালৈকে একমাত্ৰ দেশ, যাৰ ৰাষ্ট্ৰপতি পদ শুৱনি কৰিছে এজন প্ৰখ্যাত দাৰ্শনিকে। আমাৰ সমগ্ৰ দাৰ্শনিক সম্প্ৰদায়ৰ বাবেই ই হ'ল এক পৰম গৌৰৱৰ বিষয়!" ৰাধাকৃষ্ণণৰ সমসাময়িক এজন প্ৰখ্যাত দাৰ্শনিক জৰ্জ পি কংগাৰে (George P. Conger) কৈছিল, "আমাৰ সময়ত কোনো দাৰ্শনিকে ভাৰতৰ ডঃ ৰাধাকৃষ্ণণৰ দৰে ইমান বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত ইমান বেছি পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাব পৰা নাছিল। ..... উইলিয়াম কেমছ আছিল ধৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত এজন প্ৰভাৱশীল ব্যক্তি আৰু জন ডেবে আছিল এক ৰাজনৈতিক নেতা। আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ এজন নে দুজন সাংসদহে দাৰ্শনিক আছিল। দাৰ্শনিক জেকুইছ মাৰিটাইন আছিল এজন ৰাষ্ট্ৰদূত। ৰাধাকৃষ্ণণে মাত্ৰ ত্ৰিছ বছৰমানৰ কমজীৱনৰ ভিতৰতে এই আটাইবোৰ কাম

কৰি দেখুৱাইছে আৰু তাৰ উপৰি আন কামো কৰিছে। ..... দৰ্শনৰ ইতিহাসত কেতিয়াও কোনো এজন দাৰ্শনিক ইমান বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত বিশ্ববিখ্যাত লোক হ'ব পৰা নাছিল।" এলডুছ হাঞ্চলীয়ে ডঃ ৰাধাকৃষ্ণণৰ বিষয়ে কৈছিল, "তেওঁ শব্দ আৰু নিঃশব্দ - উভয় ক্ষেত্ৰৰে এজন মাষ্টাৰ!" (He is the master of words and no words.)

শিক্ষক—সমাজৰ আদৰ্শ লোক

এসময়ত সমাজৰ সৰ্বজন-শ্ৰদ্ধেয় আদৰ্শ মানুহজনেই আছিল শিক্ষক। শিক্ষকৰ সংসাৰত কিছু অভাৱ থাকিব পাৰে, শিক্ষকৰ ঘৰটো পকী দালান নহ'বও পাৰে, কিন্তু শিক্ষকৰ ঘৰখন নৈতিক শিক্ষা আৰু সুআচৰণেৰে ভৰা। শিক্ষকতো শিক্ষকেই, শিক্ষকৰ পৰিবাৰো সাধাৰণতে ব্যক্তিত্বসম্পন্ন হয় আৰু গাঁও বা চহৰৰ মানুহৰ মাজত তেওঁৰ অমুক মাষ্টৰৰ পত্নী হিচাপে এক স্থান থাকে। মাষ্টৰৰ ল'ৰা-ছোৱালীকেইটা সাধাৰণতে সজ আদৰ্শৰ আৰু সুআচৰণ সম্পন্ন হয়েই। সম্পত্তিৰ তুলনামূলক হিচাপত মাষ্টৰ টোকোনা হ'ব পাৰে, কিন্তু ধনী মৌজাদাৰেও কিবা কথা থাকিলে মাষ্টৰক মতাই নিনিয়, "মাষ্টৰ ঘৰত আছানে?" বুলি নিজেই সোমাই আহে। বিহু-পূজাত চান্দা কমকৈ দিব পাৰে, কিন্তু সেইবোৰ অনুষ্ঠানত আগস্থান লাভ কৰে সেই শিক্ষকেই। 'দেউতাৰ টকা নাই' বুলি মাষ্টৰৰ কোনো পুত্ৰ-কন্যাই আফচোচ নকৰে, বৰং দেউতাকৰ সন্মানৰ বাবে গৌৰৱহে অনুভৱ কৰে। উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে টকা নাই বুলি কোনো মাষ্টৰৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে পঢ়া-শুনা বন্ধ কৰিবলগীয়া নহয়। সততাৰ প্ৰতিমূৰ্তি মাষ্টৰক সহায় কৰিব খোজা মানুহৰ অন্ত নাই। অৱশ্যে উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে টকাকৈ বেছি যোগ্যতাহে লাগে, আৰু সেই যোগ্যতা অৰ্জন কৰাটো মাষ্টৰৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে সহজ কাম। মুঠতে কেৱল শিক্ষকজনেই নহয়, শিক্ষকৰ পৰিয়ালটোও সমাজৰ বাবে এক আদৰ্শস্বৰূপ।

বিশেষ নিবন্ধ

জ্ঞানৰ পোহৰ বিলাওঁতা—শিক্ষক

শিক্ষকক মমৰ লগত তুলনা কৰা হয়, যি নিজকে জ্বলাই আনক পোহৰাই তোলে।

বাধাকুষণে এজন প্রকৃত শিক্ষকৰ গাত থাকিবলগীয়া গুণৰ বিষয়ে এনেদৰে কৈছিল, “এজন ভাল শিক্ষকে ছাত্ৰসকলৰ মন সেই বিষয়ৰ প্ৰতি কেনেকৈ আকৃষ্ট কৰিব পাৰি সেই কথা জনা উচিত। তেওঁৰ নিজৰ ক্ষেত্ৰৰ বিষয়ে শেহতীয়া তথ্য আৰু জ্ঞান আহৰণ কৰি তেওঁ সদায় সেই বিষয় সম্পৰ্কত জনা-শুনা ব্যক্তি হৈ থাকিব লাগে। এজন শিক্ষক জ্ঞানৰ চমকপ্ৰদ জগতখনৰ এজন নিবলস সাধক হোৱা উচিত।”

ভাৰতৰ প্ৰাক্তন ৰাষ্ট্ৰপতি এ পি জে আব্দুল কালামে এবাৰ কৈছিল যে গড় হিচাপত এজন ছাত্ৰই ২৫,০০০ ঘণ্টা স্কুল বা কলেজত কটাব লাগে। সেই সময়খিনিক, তাৰ উপযুক্ত ব্যৱহাৰেৰে মহিমামণ্ডিত কৰি তুলিবৰ বাবে উপযুক্ত শিক্ষকৰ প্ৰয়োজন, যাৰ পঢ়ুওৱাৰ

সামৰ্থ্য আছে, যি পঢ়ুৱাই ভাল পায় আৰু যি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নৈতিক ব্যক্তিত্বও প্ৰদান কৰিব পাৰে।

আমাৰ সত্যনাথ বৰাই তেওঁৰ ‘সাৰথি’ কিতাপত আমাৰ জ্ঞান চক্ষু মোকলাই তোলা শিক্ষকক সন্মান কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ কথা কৈছে। আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনৰ ‘অসমীয়া ল’ৰাৰ মিত্ৰ’ নামৰ কিতাপতো একে কথাই কৈছে।

আমি শিক্ষকৰ পৰা যি শিকোঁ, সেয়া আমাৰ গোটেই জীৱনত পথপ্ৰদৰ্শক ৰূপে থাকি যায়। কিন্তু আমি প্ৰায়ে তেওঁলোকৰ এই মহান অৱদানৰ সঠিক সময়ত উপযুক্ত স্বীকৃতি দিবলৈ পাহৰি যাওঁ। শিক্ষক দিৱসে আমাক সেই কথা মনত পেলাই দিয়ে আৰু লগতে সেই কাম কৰিবলৈ আমাক সুবিধাও প্ৰদান কৰে। শিক্ষক দিৱস উদ্‌যাপন কৰি আৰু শিক্ষকসকলৰ প্ৰতি প্ৰকৃত শ্ৰদ্ধা জনাই আমি তেওঁলোকৰ সেই অমূল্য ঋণৰ কথা সোঁৱৰণ কৰিব পাৰোঁ। ❖

বিভিন্ন দেশত বিভিন্ন দিনত শিক্ষক দিৱস

দেশ	তাৰিখ	দেশ	তাৰিখ
আৰ্জেণ্টিনা	১১ ছেপ্টেম্বৰ	ইৰাক	১ মাৰ্চ
অষ্ট্ৰেলিয়া	অক্ট’বৰৰ শেষ শুকুৰবাৰ	মালয়েছিয়া	১৬ মে’
বাহৰেইন	২৮ ফেব্ৰুৱাৰী	মেক্সিকো	১৫ মে’
ব্ৰুনেই	২৩ ছেপ্টেম্বৰ	পাকিস্তান	৫ অক্ট’বৰ
ভূটান	২ মে’	ফিলিপাইনছ	৫ অক্ট’বৰ
ব্ৰাজিল	১৫ অক্ট’বৰ	পোলেণ্ড	১৪ অক্ট’বৰ
কানাডা	৫ অক্ট’বৰ	ৰাছিয়া	৫ অক্ট’বৰ
চিলি	১৬ অক্ট’বৰ	ছৌদি আৰব	২৮ ফেব্ৰুৱাৰী
চীন	১০ ছেপ্টেম্বৰ	দক্ষিণ কোৰিয়া	১৫ মে’
কিউবা	২২ ডিছেম্বৰ	শ্ৰীলংকা	৬ অক্ট’বৰ
চেকোশ্লভেকিয়া	২৮ মাৰ্চ	স্পেইন	২৯ জানুৱাৰী
ইজিপ্ত	২৮ ফেব্ৰুৱাৰী	থাইলেণ্ড	১৬ জানুৱাৰী
হাংগেৰী	জুনৰ প্ৰথম দেওবাৰ	তুৰ্কী	২৪ নৱেম্বৰ
ভাৰত	৫ ছেপ্টেম্বৰ	ইউনাইটেড আৰব	
ইণ্ডোনেছিয়া	২৫ নৱেম্বৰ	এমিৰেটছ	২৮ ফেব্ৰুৱাৰী
ইৰাণ	২ মে’	ইউনাইটেড ষ্টেটছ	মে’ মাহৰ প্ৰথম মংগলবাৰ

‘বিশ্ব যাযাবৰ ক্ৰীড়া’ লেখাটোৰ লগত সম্পৰ্কিত ছবি

‘অসমৰ সাপ’ লেখাটোৰ লগত সম্পৰ্কিত ছবি

মাটি সাপ

গুৱালা সাপ

ঢোঁৰা সাপ